

ПОЉОПРИВРЕДНА СТРУЧНА
СЛУЖБА • Сремска Митровица •
Светог Димитрија 22

Limagrain d.o.o.

21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
www.limagrains.rs

Seme
rađa
profit

hraná
produkt

hrana bez mana!

www.hranaprodukt.com

Tel: 022/650-027, 650-033

SREMSKA

Godina IV • Broj 58 • 27. februar 2015. • cena 40 dinara

сремске
новине

POLJOPRIVREDA

MANGULICE

Foto: M. Mileusnić

Z bog otpornosti na mnoge bolesti, ali i kvalitetnog mesa i slaničine, mangulice se polako vraćaju u obore sremskih domaćina. Tako je i Petar Mackanić iz Sremske Mitrovice pre godinu počeo tov mangulica isključivo za sopstvene potrebe.

Kako kaže, najvažnije je da se članovi njegove porodice hrane kvalitetnom hranom i da ne brinu pošto je na tržištu sve više mesnih proizvoda sumnjivog kvaliteta.

M. T.
Strana 20.

U OVOM BROJU

EKSKLUSIVNO:
(NE)ZAKONITA
PRIVATIZACIJA U AGRARU:
Čija je naša zemlja?

Strane 2 – 3.

VELIKO NEZADOVOLJSTVO
STOČARA:

Traže ukidanje SSP!

Strana 15.

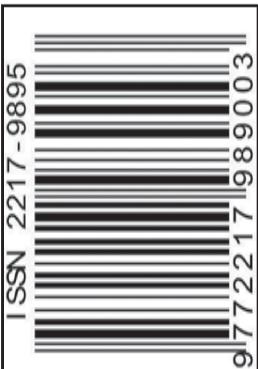
JAZAK • U POSETI IMANJU LJILJANE PAUŠIĆ MOJIĆ

Prave sir i prirodne sokove

N ovosađani Ljiljana Paušić Mojić i njen suprug Milan Mojić u Jasku su zasnovali farmu koza i u mini mlekaru prave vrhunski kozji sir, a pokrenuli su i proizvodnju prirodnih voćnih sokova.

Strana 7.

SMS MALI OGLASI
063/8526-021

"PČELARI FRUŠKE GORE":

**Šansa
za male
sredine**

Strana 10.

produktna berza ad
novi sad

"Produktna berza"AD, Novi Sad, Bulevar oslobođenja 5
Tel: 021/442-935, fax: 021/442-931, 443-457, 442-932
E-mail:nsberza@unet.rs, www.proberza.co.rs

od 16.2. do 20.2. 2015.

Rast cene kukuruza

Pad cene pšenice

Dešavanja
na svetskim
berzama

EKSLUZIVNO • (NE)ZAKONITA PRIVATIZACIJA U AGRARU

Čija je naša zemlja?

Poništena svaka treća privatizacija u poljoprivredi - Opljačkana je imovina pa je bez posla ostalo više od 50.000 radnika - Državnu zemlju treba prodati našim seljacima, a novac utrošiti za razvoj agrara

- Tajkuni i sumnjivi biznismeni su pokupovali državno i zadružno zemljište

Piše: Branislav Gulan

Najveći deo privatizacije poljoprivrednih preduzeća u Srbiji nije obavljen na zakonit način. Sporadično se u protekloj deceniji i po ukazivalo na sporne slučajeve, ali očito kod nadležnih nije bilo slaha da dokaze koji su se predločavali. Nekolicina ljudi koji se bave ovom oblašću je upozoravala da se privatizacija sprovodi na pogrešan način. To je međutim, ocenjeno kao „jerjes“ i oni koji su to govorili bili su verbalno proganjani i napadani zbog takvog mišljenja. Sad se ipak vidi ko je bio u pravu – poništena je svaka treća ili četvrta privatizacija! Posle obavljene privatizacije postavlja se pitanje – čija je naša zemlja?

Problem je nastao kada je 2005. godine usvojena strategija privatizacije u poljoprivredi, kojom je državno vlasništvo nad zemljom ocenjeno kao recidiv prošlosti. Insistiralo se na modelu ishitrene privatizacije, a svako ko se tome suprotstavljao predstavljen je kao retrogradni element. Rezultat takve politike je ogroman broj poništenih privatizacija zbog lošeg gazdovanja, pa su desetine hiljada hektara zemljišta vratene u državno vlasništvo. Na žalost, u tim propalim privatizacijama (oko 100 u agraru) otuđena je mehanizacija i druga oprema, spašeno je samo zemljište.

Zadatak države je sada da u procesu restrukturisanja oporava ta agrarna preduzeća, omogući im da opet „stanu na noge“. Reč je o firmama koje mogu dobro da radi i što je najvažnije, sposobna su da zapošljavaju radnu snagu, što je Srbiji sad najpotrebnejše.

To znači PKB i PIK „Bečeј“ treba da budu javna preduzeća. Državnu zemlju, ima je oko 400.000 do 600.000 hektara prodati NAŠIM SELJACIMA (pominje se cifra od tri milijarde evra) i taj novac uložiti u razvoj domaće poljoprivrede!

U procesu privatizacije činjeno je niz grešaka. Prema sadašnjoj regulativi promet poljoprivrednim zemljištem u javnoj svojinu nije dozvoljen. Agencija za privatizaciju, prodajući kombinate, zapravo je obavljala promet zemljišta nad kojim su oni imali pravo korišćenja, iako za to nije bila nadležna, što je najveći propust! Agencija opet tvrdi suprotno, da nikada nije prodavala zemljište, već isključivo kapital preduzeća, to jest celo preduzeće! Tu se i krije kvačka, jer se vrednost zemljišta nije nalazila u knjigovodstvenim bilansima, nije ulazila ni u procenu vrednosti firme niti u početnu cenu na licitacijama... Cena se ipak zidala i kroz zemljište koje se dobijalo na korišćenje!

Sa dokazom o kupovini firme

novi vlasnici su se, uglavnom bez problema, u katastru upisivali i kao vlasnici zemljišta! To je teško sad ispraviti, pa je u toku i preprodaja zemljišta i čitavih agrobiznisa sa strancima, a potom će se tragovi kapitala od tih prodaja zagubiti na nekom ostvrlju!

Ko treba da odgovara?

U deceniji protekle privatizacije agroprivrede Srbije bez posla je ostalo više od 50.000 radnika, a to je danas više od 150.000 glavnih usta. Posebno je pitanje ko i kako treba da snosi odgovornost za četvrtinu ukupno privatizovanih poljoprivrednih preduzeća u Srbiji za koje su ugovori o privatizaciji poništeni, a njihova imovina opljačkana, bez ikakvih posledica po nesavesne kupce i sve u lancu državnih institucija koji su bili dužni da kontrolisu da li novi vlasnici ispunjavaju ugovorne obaveze. U privatizaciji preduzeća oštećeni su radnici i penzioneri koji su decenijama odvajali deo ostvarene dobiti i umesto raspodele na plate izdvajali za kupovinu zemljišta, mehanizacije, izgradnju objekata... Da su oni postali vlasnici akcija u preduzećima drugačije bi se određivale cene sirovina, jer bi i njive za primarnu proizvodnju bile njihove, ali bi i deo fabrika bio u njihovom vlasništvu. U vreme SFRJ, primera radi, turistički poslenici iz Dalmacije su ulagali u proizvodnju hrane u Vojvodini, ali nisu postajali vlasnici njiva!

Veći deo procena kapitala u ponijenim ali i u ostalim privatizacijama agrara radila su dva ugledna profesora iz Novog Sada. Sad, kada se kritikuju loše urađene privatizacije, koje su oni, između, ostalog vodili, ali to ne kažu, postali su najveći kritičari loše urađenog posla!

Dakle, pokidani su reproduktivni lanci od njive do trpeze. Jer, da su u privatizaciji učestvovali oni koji su ih gradili bili bi i delom vlasnici tih fabrika, šećerana, uljara, prehrambene industrije i ostalog, oni bi uticali na cene sirovina i samim tim finalnih proizvoda. Ovakvo ni naša ne utiču... Sad se izmišlja „rupa na saksiju“ pa se formiraju klasteri. Ranije su to bile reprodukcione celine. Dakle, sve smo uništili, pa sad pokušavamo da gradimo, samo pod drugim imenom! Zato se i postavlja pitanje čija je naša zemlja?

Rezultat svega toga je da sad imamo 30 do 40 odsto proizvodnje iz 1989. godine!

U Srbiji postoji oko 5,21 miliona hektara poljoprivrednog zemljišta. Obradivo je 4,2 miliona hektara. Po poslednjem popisu u Vojvodini postoji oko 146.000 vlasnika obradive zemlje. U tome 1.285 Vojvo-

PKB mnogi merkuju

miliona hektara. Dakle, blizu milion hektara se ne obrađuje i nalazi se u parlogu! Prosečna veličina njive u Srbiji je oko 4,5 hektara.

Poljoprivredom se u Srbiji bavi oko dva miliona ljudi. Od toga je oko 630.000 seljačkih gazdinstava, a stočarstvom se bavi njih oko 330.000 i u proseku imaju po 1,9 groma u stajama.

Najveći gubitnici srpske privatizacije su radnici, koji su masovno ostali bez posla, a stočni fond je i bukvalno desetkovani. Tek sa 30 odsto učestvuje u bruto domaćem proizvodu poljoprivrede, a trebalo bi da odnos je 60 odsto!

On se i dalje godišnje smanjuje za dva do tri odsto!

Pljačka uz pomoć države

Privatizacija oranica predstavlja osmisljenu pljačku uz pomoć države! Današnji srpski veleposednici imaju znatno veće posede nego što su ih u Vojvodini imale porodice Dunderski, Kotek i Fernbah, uoči Drugog svetskog rata. Oni su zajedno posedovali oko 11.200 hektara plodne zemlje (prva 4.900, druga 3.800 i treća 2.500). Sve to nije ni polovina onoga što danas imaju recimo „MK Grupa“ Miodraga Kostića ili „Delta“ Miroslava Miškovića. Dakle, zemlja u Srbiji je paorska, državna i tajkunska (domaći i strani tajkuni)!

Najviše privatizovanih njiva je u Vojvodini koja zvanično ima oko 1,6 miliona hektara obradivog zemljišta (od čega je oko 1,1 miliona hektara u privatnoj, oko 300.000 hektara u državnoj i oko 130.000 hektara u društvenoj i zadružnoj svojini. Prema poslednjem popisu u Vojvodini postoji oko 146.000 vlasnika obradive zemlje. U tome 1.285 Vojvo-

dana poseduje oko 210.000 hektara zemlje. Prosečna veličina njihovih gazdinstava je 163 hektara. Uz to, još njih 71 ima posede od 300 do 500, a 25 od 500 do 1.000 hektara. Treba reći i to da je i pre ove poslednje privatizacije zemljište u Srbiji, čak 95 odsto posedalo, bilo u privatnom posedu, (seljaka i onih kojima je to bila dodatna delatnost uz redovan posao). Tada su samo veliki kombinatima koje smo uništili (osim PKB i PIK „Bečeј“) bili u državnom vlasništvu.

Svi oni daleko su od današnje velike četvorke koja, ukupno obrađuje više od 100.000 hektara, što sopstvenog zemljišta dobijenog kupovinom nekada moćnih kombinata, što državne zemlje koju su, u zakup, dobili u privatizacionom paketu ili je zakupili docnije.

Reč je o Miodragu Kostiću čiji je najveći pojedinačni pazar bila indijska „Agrounija“ (oko 8.500 hektara), Miroslavu Miškoviću, koji je, u Staroj Pazovi, kupio „Napredak“ (7.100 hektara), a u Apatinu „Jedinstvo“ (6.820 hektara), Đordžu Nicoviću, koji je privatizovao nekada čuveni PIK „Bečeј“ (sa oko 11.600 hektara) i, najzad Petru Matijeviću čija najveća pojedinačna kupovina je bajmočka „Ravnica“ (oko 5.000 hektara)! Nakon oglašavanja za prodaju još 502 državne firme, u septembru 2014. godine, kako nezvanično saznajem Petar Matijević je zainteresovan da kupi još 10 poljoprivrednih preduzeća koja imaju atraktivno poljoprivredno zemljište.

Među njima su „Bačka“ u Sivcu, PIK „Zemun“ i druga sa liste za prodaju. Ako on kupi samo nekoliko firmi ima šansu da bude najveći veleposrednik u Srbiji!

To nisu jedina gazdinstva koja su oni u poslednjoj deceniji kupili zao-

kružujući svoje i za evropske prilike velike posede, naprotiv.

Tajkuni i sumnjivi biznismeni su u poslednjoj deceniji uz mahinacije i „štelovanje“ tendera dobili oko 300.000 hektara zadružne i državne zemlje u Vojvodini!

Svi oni, posede su platili manje od 500 evra po hektaru. Odnosno, toliko je plaćano samo kombinatima! Sve što je prodavano, procenjivano je ukupno, „od oka“, bez posebnog izdvajanja obradive zemlje!

Stečaj pa – bescenje!

Danas je cena hektara obradive zemlje u Vojvodini oko 15.000 evra, pa nije teško izračunati koliko su novi vlasnici zaradili samo na razlici u ceni zemljišta koja je u međuvremenu i narasla.

Dakle, namerno guranje poljoprivrednih preduzeća u stečaj, a potom njihova prodaja u bescenje, bio je jedan od metoda kojim su se pljačkale plodne, najčešće vojvođanske oranice. U proteklih desetak godina na ovaj način tajkuni, kriminalci i sumnjivi biznismeni sa sumnjivim novcem, pokupovali su za male parre zemlji i voćnjake, ali i farme, mehanizaciju, objekte...

Uspon i pad

Sa ukupno 16.000 hektara privatizovanih u Sivcu, Aleksi Šantiću, Bačkoj Topoli, i drugim mestima, među velikim vlasnicima zemlje do pre nekoliko godina nalazio se i Mile Jerković. Zbog neizmirenih ugovornih obaveza, nekoliko gazdinstava mu je oduzeto, ali je na njima ostala prava pustos.

Umesto da mu se, čim prvi put nije platio ratu ugovora, gazdinstva oduzmu, ostavljano mu je i po godinu dana, taman da ubere i, naravno, proda sav rod. Tada nešto uplati,

SREMSKA POLJOPRIVREDA

• **GLAVNI I ODGOVORNİ UREDNIK:** Živan Negovanović
• **DIREKTOR MARKETINGA:** Zlatko Zrilić **TEHNIČKI UREDNIK:** Marko Zrilić • **REDAKCIJA:** Svetlana Đaković, Katica Kuzmanović, Marija Balabanović, Dušan Poznanović, Sanja Mihajlović, Stevo Lapčević, Miljan Mileusnić (fotoreporter), Gordana Majstorović • **MARKETING:** 063/8526-021
• **STAMPARIJA:** DOO MAGYAR SZO KFT OJ Stamparije "Forum" Novi Sad • **E-mail:** poljoprivreda@sremskenovine.co.rs
TELEFON/FAX: 022/610-144 • **Registarski broj NV000659**

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

63(497.113)

Sremska poljoprivreda / glavni i odgovorni urednik Živan Negovanović.
- God. 1, br. 1 (okt. 2012) - . - Sremska Mitrovica: Sremske novine, 2012-. - Ilustr. ; 46 cm

Dva puta mesečno.
ISSN 2217-9895
COBISS.SR-ID 273701127

Koliko zemlje obrađuju najveći zemljoposednici u Srbiji?

„MK Grupa“ (Miodrag Kostić)	28.500 hektara
„Delta“ (Miroslav Mišković)	25.000 hektara
IM „Matijević“ (Petar Matijević)	24.000 hektara
„Irva investicije“ (Đordje Nicović)	18.000 hektara

Strani vlasnici zemlje u Srbiji

„Baltik properti investments“ (Irska)	10.500 hektara
„Agrokor“ (Hrvatska)	6.000 hektara
CBA (Mađarska)	2.650 hektara
Žito grupa (Hrvatska)	2.000 hektara

pa opet po starom. Na stranu što je podizao velike kredite, pa je zemlja tih gazdinstava i danas pod hipotekom. Za njega se kaže da je zemlju kupovao sa novcem od uhapšenog narko-dilera Šarića. Postao je svedok-saradnik, pa i danas mnogo košta državu, jer ga kao svedoka-saradnika čuva 20 policajaca!

Što se tiče preostale državne zemlje (otprilike 300.000 do 400.000 hektara) ona se uz pravu jagmu, izdaje u zakup. Posebna kategorija je dodatnih 130.000 hektara koji se, u okvirnom odnosu pola-pola, vode kao zadružni i društveni posedi.

Stranci vlasnici mimo zakona

U društvenom vlasništvu (iako ona po Ustavu ne postoji) je, još uvek zemlja ranije privatizovanih kombinata u kojima je, zbog lošeg gazdovanja, privatizacija raskinuta, ili su, poput već pominjanog PIK „Bečej“, otisli u stecaju.

Što se radnika tiče, način privatizacije srpske poljoprivrede, bi mora-

gao da se nazove zakonski osmišljenim zločinačkim poduhvatom!

Prekupljujući zemlju od domaćih preduzeća koja su je ranije privatizovala, u posed poljoprivrednih gazdinstava, a time i obradive zemlje u Vojvodini došlo je više stranih kompanija. Iako zvanično ne mogu biti vlasnici zemlje, kada kupe kombine dobijaju i zemlju!

Prema, raspoloživim podacima, oni ukupno poseduju 22.000 hektara. Najviše 10.500 hektara, mahom u Srpskom Miliću, Bačkom Brestovcu i Feketiću, ima irski „Baltik properti investments“, a tu su i dva najveća hrvatska tajkuna Ivica Todorić i Marko Pipunić. Todorić „Agrokor“ uglavnom, u okolini Zrenjanina, gde je kupio uljaru „Dijamant“, ima oko 6.000 hektara, a Pipunićeva „Žito grupa“ iz Osijeka, u Ratkovu, nadomak Odžaka, nešto više od 2.000 hektara.

(Autor je član Odbora za selo Srpske akademije nauka i umetnosti i član je Naučnog društva ekonomista Srbije)

PIK „Bečej“ treba da bude javno preduzeće?

DANAS U SREMSKOJ MITROVICI

Sabor poljoprivrednika rekordera

Tradicionalni, 41. po redu, Sabor poljoprivrednih rekordera Sremske Mitrovice, održaće se 27. februara u Sremskoj Mitrovici. Po ostvarenim prošlogodišnjim prinosima, sremski poljoprivrednici su bili među najboljima u Srbiji.

Kako je nam je preneo generalni sekretar Sremske privredne komore (SPK) **Vladimir Vlaović**, za 41. takmičenje u visokim prinosima bilo je prijavljeno 245 sremskih poljoprivrednika, a više od 70 poljoprivrednika i organizatora takmičenja biće nagrađeni zlatnicima, srebrnjacima i diplomama.

Da podsetimo, prvo takmičenje, iz kojeg je kasnije izrastao Sabor poljoprivrednika rekordera, održano je 1967. godine u Donjem Petrovcima. Takmičenje je najpre održavano u okviru nekadašnjeg PIK-a „Sirmium“, potom je organizator bio Zadružni savez Sremske Mitrovice, a nakon povremenih prekida tradicije, organizaciju takmičenja je prihvatala Sremska privredna komora.

Početak Sabora zakazan je za 10 časova.

S. P.

Veleposednici praznih staja

U vreme kada stočarstvo Srbije nestaje, jer je višedecenijski godišnji pad dva do tri odsto, staja kod veleposednika nema! Kada bi oni po svakom hektaru imali samo po jedno glio stoke (sad u Srbiji imamo 0,30 grla po hektaru), rešio bi se problem srpske poljoprivrede. Samo kod domaćih veleposednika to bi bilo gotovo 100.000 grla u stajama. Toliko nam treba kako bi ispunili kvotu izvoza „bebi bif“ u EU. Jer, već dve decenije imamo dozvolu za godišnji izvoz od 8.875 tona. U Srbiji nema junadi, tek izmedju 15.000 i 20.000 hiljada pa ni „bebi bif“ za izvoz. Pre dve godine izvezeno je manje od 600 tona... Nije ga bilo više. Pretodnih godina smo dostizali smo izvoz najviše do 2.000 tona godišnje. Međutim, i to je malo. Jer, primera radi, recimo 1990. godine iz SFRJ je izvezemo u svet čak 50.000 tona „bebi bif“. Od toga je sa današnjim prostora Srbije ot-

premljeno čak 30.000 tona! Tada se meso izvozilo za SAD, (šunka u konzervama je išla za američku vojsku) i za taj novac su, recimo, kupljeni „lejland“ autobusi za Beograd i stiglo je mnogo investicija. Danas nema stoke, nema mesa, a strane direktne investicije su labe tek 1,2 milijarde dolara.

U vreme kada je u Srbiji potpuno praznih 50.000 kuća i u još oko 150.000 niko ne živi, to znači da je prazno isto toliko staja i obora za tov stoke. Kada bi se one napunile, bilo bi mesa i za izvoz. Sad ga moramo uvoziti. Smo u 2014. godini u Srbiju je uvezeno 18.000 tona mesa, 330.000 živilih topljenika i 35.000 tona mesa treće kategorije... Danas se u Srbiji proizvodi godišnje do 450.000 tona mesa i troši po stanovniku godišnje manje od 43 kilograma. Koliko je to manje nego samo pre dve i po decenije, najbolji podatak je činjenica da

se tada proizvodilo 650.000 tona godišnje i trošilo 65 kilograma po stanovniku.

Od 5,1 miliona hektara u Srbiji, na 4,1 miliona hektara bavimo se ekstenzivnom proizvodnjom, Najbolji dokaz je poslednji popis iz koga se vidi da se u Srbiji obrađuje tek 3.355.859 hektara zemljišta. Inače, u Srbiji po popisu ima 631.122 poljoprivrednih gazdinstava. Od toga je 628.555 porodičnih domaćinstava i 2.567 (ili 0,4 odsto) gazdinstava pravnih lica i preduzetnika.

Na postojećim površinama se uzgaja 908.990 goveda, 3.403.288 svinja, 1.729.278 ovaca, 235.576 koza, 26.627.308 živine i 673.651 pčelinje društvo. Od mehanizacije utvrđeno je da gazdinstva poseduju 408.734 dvoosovinskih traktora i oko 25.000 kombajna. Sve ta mehanizacija je davno bila pu-noletna, danas u proseku imaju oko 25 godina!

BEOGRAD • AKTUELNO IZ RESORNOG MINISTARSTVA

Isplata premija i subvencija stočarima

Razlog kašnjenja u isplatama subvencija jeste preseljenje Uprave za agrarna plaćanja iz Šapca u Beograd - Započeta druga faza pomoći poljoprivrednicima koji su pretrpeli štete u poplavama

Ovih dana je počela isplata premija za mleko i subvencija za poljoprivrednike istakla je ministarka poljoprivrede **Snežana Bogosavljević Bošković**. Ona je poručila da je uredba usvojena i da će početi isplata premija za mleko, posle čega će uslediti i isplata subvencija za stočarsku proizvodnju. Razlog kašnjenja u isplatama subvencija jeste preseljenje Uprave za agrarna plaćanja iz Šapca u Beograd, a što je bio uslov za dobijanje sredstava iz fondova EU, kako bi se obezbedila bolja komunikacija i bolje funkcionisanje.

- U narednom periodu će se nastaviti normalna dinamika isplata subvencija. Kasnili smo zbog preseleđenja Uprave za agrarna plaćanja iz Šapca u Beograd, jer sad nastupa nova faza u finansiranju poljoprivrednika i u narednom periodu će biti obezbedjena i sredstva iz fondova EU - navela je Bogosavljević Bošković precizirajući da će Srbija dobiti sredstva iz IPA fondova koja će usmeriti ka poljoprivrednicima.

Govoreći o pomoći u semenu i djubriva za prolećnu setvu, a koja je obezbedjena iz sredstva EU, ministarka je napomenula da je započeta druga faza pomoći poljoprivrednicima koji su pretrpeli štete u poplavama, a da je u prethodnom periodu pomoći dobiti 10.000 gazdinstava.

- U narednim mesec dana još 7.700 gazdinstava dobiti pomoći, a reč je o izuzetno vrednoj pomoći za koju je važno da je poljoprivrednici dobiju na vreme kako bi na vreme zasejali njive - istakla je ministarka i dodala da će u narednom periodu biti uručeni paketi pomoći u plastičnicima, a iza toga i sitna mehaničacija.

Ona je na kraju poručila da je sve spremno za otvaranje Nacionalne referentne laboratorije, da se sada rade kontrolne analize biljnog materijala i da je ostalo samo da se utanaci tačan datum otvaranja.

- Ne možemo da utičemo na tržište i odnose na njemu, ali moramo da zaštitimo poljoprivredne proizvodnje makar i na ovaj način. Ako velike kompanije od države očekuju

Počela isplata premija za mleko

REČ POLJOPRIVREDNIKA:

Premija - jedina zarada

Poljoprivrednik iz Novog Slankamena i rekorder u proizvodnji mleka **Nikola Aleksić** se ovom delatnošću bavi skoro pola veka. Na svojoj farmi ima oko 250 grla stoke, a kako ističe dnevni prinosi mleka po kravi se kreću u proseku oko 20 litara.

- Ovim poslom se isplati baviti samo ako radite velike količine i to nije nešto naročito, ali bar nismo na gubitku. U suprotnom imate veće troškove od zarade - kaže ovaj dugogodišnji stočar i navodi da cena mleka stalno varira od meseca do meseca.

- Cena se kreće od 37 dinara do 40 dinara, bez PDV-a i bez premija - kaže Nikola i dodaje da, kao i ostali stočari, s nestreljenjem isčekuje isplatu koja iznose sedam dinara po litru.

- Kada će biti isplate, još uvek tražiće i odnose na njemu, ali moramo da zaštitimo poljoprivredne proizvodnje makar i na ovaj način. Ako velike kompanije od države očekuju

Nikola Aleksić

kad će biti to zavisi od njih. Nama to puno znači jer je došlo do toga da je jedna premija zarada - navodi Aleksić i kaže da se premije isplaćuju tromesečno, pa iz tog razloga očekuju isplatu premija iz četvrtog tromesečja 2014. godine.

ugovorni odnos - rekla je ministarka Bogosavljević Bošković.

M. Balabanović

Inicijativa za osnivanje zadruge

Finansijski Izveštaj za prošlu godinu, kao i ovogodišnji Finansijski plan predstavio je sekretar Udruženja Jan Đurčik koji je, kao i Izveštaj o radu i Plan rada za ovu godinu Skupština poljoprivrednika prihvatile većinom glasova

Članovi mesnog Udruženja poljoprivrednika u Staroj Pazovi održali su prošlog utorka svoju Skupštinu na kojoj je prihvaćen Izveštaj o radu Udruženja i Finansijski izveštaj za 2014. godinu, kao i predlog Programa rada i finansijskog plana za 2015. godinu, pome-

na iznosa članarine i drugo.

Govoreći o prošlogodišnjem radu, predsednik staropazovackog Udruženja poljoprivrednika **Jaroslav Fabri** je kazao da je prošla godina bila teška i u poljoprivrednoj proizvodnji, ali i u radu Udruženja koje se suočavalo s mnogobrojnim

problemima. Međutim, početak prošle godine, rekao je Fabri, obeležilo je nešto lepo, osnivanje Nezavisne asocijacije poljoprivrednika Srbije čiji je član postalo i staropazovacko Udruženje koje je jedan od inicijatora i osnivača ove asocijacije, učestvujući u njenom radu posred-

Članovi Udruženja poljoprivrednika na Skupštini

Janko Turčan, Vladimir Uhrih, Jaroslav Fabri i Jan Đurčik

ŠID • DANAS, 27. FEBRUARA, U SALI SO

Info dan za poljoprivrednike

Pokušaćemo da učesnicima približimo mehanizme za privlačenje direktnih investicija u region koje danas koristi EU, kao i na koji način će Srbija u narednih pet godina podržavati investicije u razvoj poljoprivrede, sopstvenim i EU sredstvima – kaže Dejan Gluvačević, koordinator Lokalne akcione grupe Fruškogorsko-dunavskog regiona

Ušidu će u petak, 27. februara, u sali SO, biti održan Info dan na temu „Planiranje ruralnog i poljoprivrednog razvoja i upoznavanje sa nacionalnim i mehanizmima i fondovima EU koji su dostupni u periodu od 2015. do 2020. godine u Srbiji“. Cilj skupa je okupljanje predstavnika javnog, civilnog i privrednog sektora Fruškogorsko-dunavskog regiona u koji spadaju opštine Bačka Palanka, Irig, Beočin i Sremski Karlovci i upoznavanje sa aktuelnim informacijama o dostupnim razvojnim programima i fondovima u regionu u narednih pet godina, oblastima koje se finansiraju, mehanizmima za konkursanje, ulozi lokalnih interesnih strana u programiranju lokalnog razvoja i modelima saradnje radi sticanja prava na učešće na konkursima.

- Pokušaćemo da na jednostavan način učesnike upoznamo sa mogućnostima koje se nude bez izuzetka, svim korisnicima: pravnim i fizičkim licima, onima koji vrše vlast, rade sopstveni biznis ili rade na nevladnim inicijativama. Biće reči o tome kako izraditi nove lokalne planske dokumente, kao neophodan okvir za razvoj, kako doći do ugovora o finansijskoj podršci države, koji se potpisuje direktno sa korisnikom,

Zgrada SO Šid

bez posrednika, na koji način će se kontrolisati odobravanje i korišćenje sredstava od strane EU. Takođe, pokušaćemo da učesnicima približimo mehanizme za privlačenje direktnih investicija u region koje danas koristi EU, a koji će od 2017. godine biti sve dostupniji i Srbiji, kao i na koji način će Srbija u narednih pet godina podržavati investicije u ruralni i razvoj poljoprivrede, sopstvenim i

EU sredstvima, sa okvirno, oko 230 miliona eura – kaže **Dejan Gluvačević**, koordinator Lokalne akcione grupe Fruškogorsko-dunavskog regiona.

Na skupu će osim njega govoriti i **Vujadin Vasić**, šef opštinske Kancelarije za Lokalni ekonomski razvoj, a početak je predviđen za 18 časova.

S. M. – M. M.

stvom svojih predstavnika. Fabri je podsetio da su se poljoprivrednici na početku suočili i s problemom subvencija jer nisu prihvatale fakture, zatim su zahtevali da se utvrde zaštitne cene ratarskih proizvoda da se ne bi ponovili problemi iz 2013. godine, kao i da se subvencionisano gorivo za poljoprivredne mašine plaća direktno na pumpama jer je to za njih mnogo praktičnije. Takođe, tražili su i interventni otkup pšenice, poštovanje dogovorenih cene šećerne repe, ali ograničenje državnih subvencija na površinu do 20 hektara je razočaralo mnoge od njih. Fabri je podsetio i na lokalne aktivnosti Udruženja.

– Krajem 2013. i početkom 2014. godine uputili smo zahtav lokalnoj samoupravi i Opštinskom odeljenju za poljoprivredu za mere podrške na lokalnu analizu zemljišta, sufinsaniranje osiguranja u poljoprivredi, pravo prečeg zakupa državnog zemljišta za poljoprivrednike do 35 godina, formiranje agrarnog budžeta i laboratorijske analize zemljišta - rekao je, između ostalog, Fabri i podsetio da su članovi Udruženja učestvovali u akciji ravnjana tarasnih puteva što je u planu i za ovu godinu, suzbijanju ambrozije, humanitarnoj

akciji za pomic poplavljениma, a posebno se osvrnuo na rad Kancelarije za podršku poljoprivrednicima čiji je rad, delom finansiran iz sredstava lokalne samouprave, a delom iz Pokrajinskog fonda za poljoprivredu.

- Rad Kancelarije pomogao je velikom broju poljoprivrednika, kako pri popunjavanju obrazaca za obnovu registracije gazdinstva, tako i pri podnošenju zahteva za subvencije, premije, osiguranja i uzimanje kredita i slično - rekao je Farbi, a na ovoj Skupštini bilo je i predloga da Udruženje u pomenutoj kancelariji obezbedi stalno zaposlenog službenika. Finansijski Izveštaj za prošlu godinu, kao i ovogodišnji Finansijski plan predstavio je sekretar Udruženja Jan Đurčik koji je, kao i Izveštaj o radu i Plan rada za ovu godinu Skupština poljoprivrednika prihvatile većinom glasova. Visina članarine s prošlogodišnjih 1.000 podignuta je na 2.000 dinara, a pod tačkom razno, nametnuto se pitanje osnivanja zemljoradničke zadruge. Naime, Branko Ulemeš je predložio da Udruženje razmotri i kreće u proceduru osnivanja svoje zadruge, što je Skupština, kojom je predsedavao podpredsednik Janko Turčan, većinom glasova prihvatile.

G. M.

ŠID • POSETA POKRAJINSKOG SEKRETARA

Predstavljeni konkursi za poljoprivrednike

Pokrajinski sekretar i predsednik Opštine Nikola Vasić (Foto: Radio Šid)

Pokrajinski sekretar za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvu **Branislav Bogaroški** predstavio je u Šidu konkurse koji će biti raspisani 1. marta.

Prema njegovim rečima, poljoprivrednici će moći da konkurišu za dodelu bespovratnih sredstava za navodnjavanje, protivgradne mreže, prerađivačku proizvodnju, ope-

manje farmi, plastenike i staračka domaćinstva. Bogaroški je istakao da sekretarijat kojim rukovodi, ove godine ima više od sedam milijardi dinara na raspolaganju, što je i u procentualnom i u apsolutnom iznosu više nego u 2014. godini, iako je ovogodišnji pokrajinski budžet manji.

S.P.

USKORO NOVA OBAVEZA POLJOPRIVREDNICIMA

Registracija prskalica

Poljoprivrednici će jednom u tri godine morati da kontrolišu prskalice i orošivače - Poljoprivrednici u prve dve godine neće plaćati ove kontrole

U skoro počinje kontrola prskalica i orošivača koje koriste poljoprivrednici, a u prve dve godine ova kontrola će biti besplatna, najavio je profesor Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu **Dražan Sedlar**.

On je novinarima u Subotici nakon seminara savetodavaca Poljoprivredne savetodavne službe AP Vojvodine rekao da će poljoprivrednici, kao što jednom godišnje na tehnički pregled voze motorna vozila, morati da kontrolišu prskalice i orošivače jednom u tri godine.

Prema njegovim rečima, već je formirana 31 mobilna stanica koje će raditi kontrolu, čine ih stručnjaci iz Poljoprivrednih stručnih službi i Srednjih poljoprivrednih škola, a u organizaciji Poljoprivrednih fakulteta iz Novog Sada i Beograda.

- Oni će već u narednim danima da izdužu na teren i da rade dobrovoljnu inspekciju. Ja bih pozvao sve poljoprivredne proizvođače da se uključe, i izvinio bih se zbog termina "inspekcija". To je kontrolno teširanje - dodao je Sedlar i podvukao da su ljudi u stanicama obučeni da provere mašinu, da je podese i da daju savete.

Kako je istakao, poljoprivrednici u prve dve godine neće plaćati ove kontrole, jer je oprema kojom će se raditi stigla kao donacija Evropske komisije, a prema sadašnjim na-

Traktorske prskalice najbrojnija oprema kod domaćih poljoprivrednika

javama kontrole će se plaćati od 2017. godine.

Ukazujući na benefite ove kontrole, Sedlar je naveo smanjenje šteta od gubitaka koje stvaraju nebaždarene mašine, kako u smislu gubitaka samih sredstava, tako i štete koja se tako nanosi krajnjem proizvodu.

- Te štete i gubici su mnogo veći nego što će biti cena koju će ministarstvo propisati - naveo je Dražan Sedlar.

On dodaje da će poljoprivrednici, osim zbog navedenog, morati da primenjuju kontrole i zbog standarda koji se moraju ispuniti zarad izvoza, poput "Global gapa".

- Upravo ti komercijalni standardi su proizvedeni od velikih trgovinskih lanaca da povećaju poverenje kupaca u naše poljoprivredne proizvode. Benefit u ovom slučaju je mnogo veće poverenje kupca kada imamo kontrolisanu primenu pesticida - zaključuje Sedlar.

Traktorske prskalice su, prema njegovim rečima, najbrojnije među mašinama i opremom kod domaćih poljoprivrednika.

Ima ih 138.084 u Srbiji, što je više nego u Nemačkoj, a što je posledica činjenice da ovu opremu u Srbiju sklapaju 22 firme, kao i niske cene od 600 evra za jednu prskalicu.

S. P.

NOVI SAD • DISKRIMINACIJA ŽENA U POLJOPRIVREDI

Neravnopravne sa zaposlenim ženama

Žene koje su nosioci poljoprivrednog gazdinstva, nemaju pravo na porodiljsko odsustvo, jer po zakonu o radu, nisu u radnom odnosu, iako državi plaćaju doprinose za zdravstveno i penzijsko-invalidsko osiguranje jednakoj kao i svaka zaposlena žena ili preduzetnica

Biti žena u poljoprivredi, naročito u zemljama tranzicije umnogome otvara broja pitanja, pre svega o ravnopravnosti. Žene prema podacima FAO čine 43 odsto radne snage u poljoprivrednim aktivnostima u zemljama u razvoju. Njihova produktivnost mnogo je manja nego kod muške populacije, a razlog za to, nije umanjena sposobnost žena, nego izražena diskriminacija, najčešće od nadležnih institucija, prenosi RTV.

Situacija u Srbiji nije drugačija nego u zemljama u razvoju. Jedan od primera je činjenica da žene, koje su nosioci poljoprivrednog ga-

Danica Todorov

zinstva, nemaju pravo na porodiljsko odsustvo, jer po zakonu o radu, nisu u radnom odnosu, iako državi plaćaju doprinose za zdravstveno i penzijsko-invalidsko osiguranje jednakoj kao i svaka zaposlena žena ili preduzetnica.

Danica Todorov zamenica pokrajinskog ombudsmana Vojvodine kaže da "očigledno da nije postojalo razumevanje od strane zakonodavca za ovu grupu žena".

- Samo 17 odsto žena su vlasnice poljoprivrednog gazdinstva, a kada se tome doda činjenica da je od njih gotovo polovina starija od 65 godina, jasno je da nema reč o kategoriji budućih majki, a koje bi mogle da budu korisnice porodiljskog odsustva - kaže zamenica ombudsmana.

- One jesu diskriminisane u odnosu na zaposlene žene. Mi smatramo da bi sve žene, bilo da su zaposlene, preduzetnice ili poljoprivrednice treba da imaju isti socijalni status - dodaje ona.

Kancelarija ombudsmana Vojvodine uputiće predlog za izmenu zakona, ministarstvima poljoprivrede, zdravlja i rada, da kategorija žena u poljoprivredni ne bude diskriminisana, odnosno da i one budu korisnice državnih prinadležnosti koje im kao majkama garantuje i Ustav Srbije.

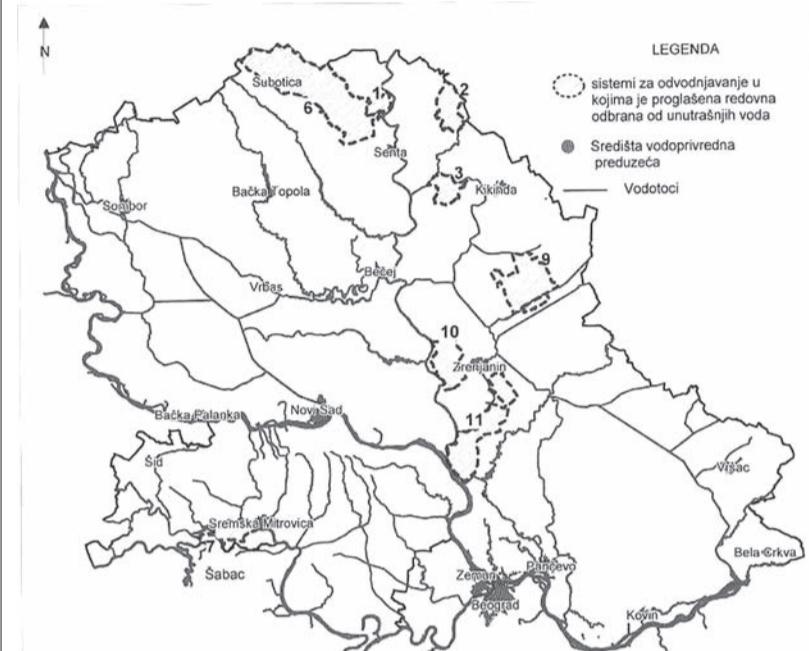

Neravnopravan položaj žena u poljoprivredi

NOVI SAD
ODBRAÑA OD UNUTRAŠNJIH VODA

Ugroženo 82.000 hektara

Ogroman problem radnicima vodoprivrede na terenu predstavljaju velike količine smeća u kanalskoj mreži

Karta odbrane od unutrašnjih voda

Na području Vojvodine u toku je odbrana od poplava od unutrašnjih voda na oko 82.000 hektara poljoprivrednog zemljišta u atarima koje pokrivaju vodoprivredna preduzeća u Kikindi, Senti, Zrenjaninu i Šapcu. Opsežne aktivnosti na terenu, odnosno dvadesetčetvoročasnovi rad velikih crnih stanica koje obaraju nivo vode u dovodnim kanalima i rad mašina koje čiste najkritičnije lokacije, daju rezultate pa se ukupne površine ugrožene unutrašnjim vodama vidno smanjuju. Po potrebi uključuju se i mobilne pumpe, a radi poboljšanja oticanja vode pojedini propusti u ručno se čiste.

- Od ukupno 82.000 hektara obuhvaćenih odbranom na oko 20 procenata zemljište je prevlaženo, dok su dva procenta i dalje pod vodom. Vodoleži su se uglavnom zadržale u ritovima, mikrodepresijama i slatinama - saopštile su Vode Vojvodine.

Kako se navodi u saopštenju, ogroman problem radnicima vodoprivrede na terenu predstavlja velike količine smeća u kanalskoj mreži. Otpad koji završi u kanalu stvara čepove i usporava ili potpuno blokira oticanje vode što znatno umanjuje funkcionalnost sistema za odvodnjavanje.

Sve probleme na kanalskoj mreži i eventualne prepreke koje blokiraju ili usporavaju oticanje vode trebalo bi što pre prijaviti nadležnim službama JVP Vode Vojvodine.

Poslednjih dana, podzemne vode

Nebojša Milanković

su donele i velike probleme meštanim Laćarka kod Sremske Mitrovice. Podzemnim vodama ugroženo je i domaćinstvo Nebojše Milankovića u Laćarku.

Kako je rekao Milanković, ovaj problem je prisutan decenijama, ali nikada nije bilo kao ove godine.

- Ljudi treba da sejaju. Hrana je svima najvažnija, a ne znamo kako će se sejati. Pokušali smo prokopavanje kanala, ali to nije rešenje jer bi voda izlazila na ulicu, u kanale koji su plitki ili zagušeni. Postoji opasnost da u tom slučaju voda ugrozi kuće o čerpića - navodi Milanković.

O ovom problemu obavestili su i Savet Mesne zajednice koja će pomoći potražiti i od nadležnih gradskih službi i vodoprivrednih preduzeća.

S. P.

PODSETNIK ZA POLJOPRIVREDNIKE

Obnova registracija gazdinstava

Rok za obnovu registracija poljoprivrednih gazdinstava je do 31. marta. Iz Ministarstva poljoprivrede poručuju da tek nakon obnove registracije poljoprivrednici mogu predati svoje zahteve za podsticaje od 6.000 dinara po hektaru, i po 3.000 dinara za gorivo i mineralno đubrivo.

Državni sekretar resornog ministarstva Atila Juhas, kaže da je bitno da poljoprivrednici podnesu zahtev za podsticaje zbog toga što sama registracija gazdinstva ne znači i automatsku isplatu subvencija.

On apeluje da to urade što pre kako bi isplata što pre počela.

S. P.

JAZAK • U POSETI IMANJU LJILJANE PAUŠIĆ MOJIĆ

Kad Novosadani prave sir i cede sok

Kvalitetan kozji sir i prirodan ceđeni sok od jabuke sve više osvajaju naše tržište – Nažalost, malo je onih koji bi sledili primer novosadske porodice i tržištu, umesto mleka i jabuka, ponudili sir i sokove

Kada su pre sedam godina Novosadani Ljiljana Paušić Mojić, diplomirana pravnica i njen suprug suprug Milan Mojić, agronom po struci, odlučili da u Jasku naprave farmu koza, mnogi su sa skepsom gledali na njihov poduhvat. Kako nam Ljiljana kaže, ideja je bila njena jer su želeli da se „obezbude za stare dane“, odnosno da pokrenu neki posao u poljoprivredi koji bi donosio dodatni dinar porodici i doneo mogućnost da ne brinu zbog neizvesnih penzija.

I, kako to obično biva, krenuli su amaterski, nabavili su jednu kozu, potom su imali dve, pa sve više i više da bi sada stigli do kozarnika sa tridesetak koza i mini - mlekare, a od pre lani su počeli da proizvode i čisti, prirodni, ceđeni sok od jabuka. Ali, kako će nam Ljiljana reći, nije lako bilo doći do svega toga, nema idilične priče o tome kako se od jedne koze stiže do ozbiljnog kozarnika, već je sve stvar velike posvećenosti i još većih ulaganja. Nema kvalitetne proizvodnje bez velikih ulaganja, potvrđiće i priča o uspehu ove porodice.

- Posao sa kozama je bio godovalo amaterski do pre dve godine kada smo odlučili da ceo posao „uzbiljimo“. Uložili smo novac, napravili odgovarajući objekat za koze i kupili alpske umatičene koze. Sada ih imamo tridesetak i nadamo se povećanju broja jer su počela jarenja. Potom smo napravili mini mlekare i krenuli sa proizvodnjom sira – priča Ljiljana o poslu u kojem im znatno pomažu i jazačke komšije.

- Pomažu nam komšije, bračni par Dragana i Jovica Utvić iz Jaska. On hraniti i pazi koze, a Dragana pravi sir. Ja radim sve ostalo, prodajem, nabavljam sve što je potrebno.... Za sada smo zadovoljni, posao dobro ide, pravimo kvalitetan sir koji je tražen na tržištu i posao se širi – zadovoljno konstatuje Ljiljana.

Po njenim rečima, sve to što rade polako postaje ozbiljan biznis i zato ona naglašava da ne treba steći pogrešnu sliku o tome da su krenuli od jedne koze i lako stigli do krajnjeg proizvoda.

- Nije to baš tako. Uložili smo mi dosta para u sve ovo. Mlekara je savremeno opremljena, a sve to košta. Objekti za koze su posebno pravljeni, a i to košta. Dakle, uložili smo prilično novca u ovaj posao, ali ako se radi kako treba i ako je želja da imate kvalitetnu proizvodnju, a mi tako radimo, onda su za dobar posao i dobar biznis potrebljana i značajna ulaganja – navodi Ljiljana.

Koze se u kozarniku kvalitetno hrane, a skoro svaki dan su i na ispaši na fruškogorskim proplancima iznad Jaska.

Ljiljana Paušić Mojić: Kozarstvo zahteva veliku ulaganja

Na pitanje gde su problemi u kozarstvu, Ljiljana odgovara da je, generalno, u poljoprivredi problem uvek u plasmanu proizvoda i da je uvek lakše nešto proizvesti nego prodati.

- Srećom, mi dobro stojimo sa prodajom verovatno i zbog stalnog kvalitetnog kozjeg sira koji se isporučuje tržištu. Najveći problem je u parama, jer nema dobrog posla bez značajnih ulaganja. Ne možete vi imati dobar biznis sa kozama ako ste jeftino kupili neke nekvalitetne koze ili ako dobre u kvalitetne koze ne hranite kvalitetnom hranom. Onda nemaju ni mleka, ni sira. Kao i u svakom poslu, tako i u ovom, čovek treba puno da uloži i pametno da radi da bi se ulaganje vratio – kaže Ljiljana.

Po njenim rečima, ima i mnoštvo drugih problema, a jedan od većih bio je i neiskustvo veterinara.

- Imamo sreću da imamo dobrog veterinara, ali generalno gledano, veterinarska služba na ovim područjima nema iskustva sa kozama jer na ovom području koze dugi nisu gajene. Sada imaju više farmi koza i ovaca i nekoliko mlađih veterinara koji su se ozbiljno posvetili tom poslu i stiču značajna iskustva – ističe Ljiljana i za sebe kaže da nije pravi, tipičan stočar.

Priseća se da su prvu kozu kupili 2008. godine, a tek 2013. im je kozarstvo postalo biznis. Sve do tada su učili tajne posla, a uče i danas.

- Ja sam pravnik po struci, muž je agronom i nikada nismo imali veze sa stočarstvom. Trebalo je dosta vremena da se mnogo toga nauči i stalno se uči. Tokom niza godina smo išli na ra-

zna savetovanja, čitali, raspitivali se, učili kako i šta raditi. Posebno je trebalo dosta toga naučiti oko mlekare, a ima mnogo detalja koje treba znati jer je to ozbiljan posao. Tek vremenom smo ovladali sa nešto znanja, a najvažnije je bilo da prepoznamo šta je dobra koza. Ni to nismo znali pa smo i to morali da naučimo – prisjeća se Ljiljana.

Inače, ona je, sa Lazom Smiljanićem iz Ležimira, i jedan od osnivača udruženja kozara i ovačara „Sirmium“ u Sremskoj Mitrovici. Lane je ovo udruženje imalo veliku pomoć grada Sremska Mitrovica oko nabavke dva umatičena jarcia i ovna za povećanje kvaliteta priplodnog materijala, a to je najvažnije u ovom poslu.

Ljiljana kaže da je šteta što na fruškogorskim proplancima nema više stada koza i da su šanse za razvoj kozarstva ogromne. O sopstvenim planovima, Ljiljana kaže da je cilj da se proizvodnja širi još neko izvesno vreme, ali do odredene granice jer nikako ne želi da predvodi u industrijsku proizvodnju.

- Želimo da zadržimo obim proizvodnje u kojem možemo potpuno da kontrolišemo kvalitet proizvoda i da to ostane zanatska proizvodnja, bez insistiranja na velikom obimu, samo na kvalitetu. Uostalom, u odnosu na kraljiv sir, dobar kozji sir je znatno skuplji. Ljudi ni ne znaju koliko kozji sir i kozje mleko doprinose zdravlju ljudi. Šteta je što svaka kuća u selu nema makar po jednu kozu za sopstvene potrebe. Ne znam zašto narod kupuje u prodavnicama neko navodno kraljevo mleko, a ta tečnost skoro da je sama voda, samo se zove mleko. Dakle, kozje mleko je mnogo kvalitetnije

Složne komšije: Ljiljana Paušić Mojić, Dragana i Jovica Utvić

Prirodni sok iz Jaska

od kravljeg, a posebno što su mnogi ljudi alergični na laktozu kod kravljeg mleka. Pored toga, kozje mleko jedino ima dve nezasićene masne kiseline koje nema ni jedna druga vrsta životinjskog mleka pa je izuzetno zdravo – priča nam Ljiljana i naglašava da su pogrešne predrasude da kozje mleko smrdi.

- Ako se koze gaje ovako kao što mi to radimo, u čistim objektima iako se o njima vodi računa, kozje mleko se uposte ne oseti, kao ni kozji sir – kategorična je Ljiljana.

Ovo jazačko domaćinstvo osobeno je i po tome što je, za sada, jedino u Sremu koje prirodne sokove puni u „bag in box“ ambalažu koja se uvozi

iz Nemačke. Praktično, u kartonskoj kutiji nalazi se aseptik vakumirana veća napunjena sokom. Napitak se toči iz slavine koja ne dozvoljava ulazak vazduha u vrećicu tako da nema opasnosti da će se sok pokvariti i kada načet odstoji duže vreme.

Dragana Utvić nam kaže da se nakon pranja, fruškogorske jabuke menjaju i presuju u mašinama uvezenim iz Nemačke. Na kraju se cedi sok jabuke, bez ikakvih dodataka. U besprekorno čitom objektu, prirodno ceđeni sok se na kraju pasterizuje i pakuje.

- U ovako ceđeni sok ne dodaju se ni voda, ni šećer, niti konzervansi, boje, mirisi i drugi aditivi. Sadržaj pakovanja je čist sok od jabuke – nadovezuje se Ljiljana Paušić Mojić i naglašava da ni ovde „ne jure“ veliki obim proizvodnje već insistiraju isključivo na kvalitetu. Ukus i boja soka, odnosno da li će biti kiseliji, sladunjaviji, bledi ili tamniji, podešava se isključivom odabiru sorte jabuka za sok, nikako veštačkim sortama.

Kako Ljiljana kaže, ovaj proizvod je takođe prihvacen na tržištu, a da su zadovoljni svedoci i najava da će ove godine početi sa podizanjem sopstvenih zasada jabuka, kao i proširenje proizvodnje asortimanom soka od višine.

Kako nam na kraju kaže Ljiljana, šteta je što mnogi drugi ne krenu njenim stopama jer su mogućnosti Fruškogorja neiscrpne, a tržište je ipak željno kvalitetnih proizvoda.

Dragana Utvić: Sve se radi u besprekorno čistom objektu

Namenski objekat za proizvodnju sira i sokova

VODIČ ZA ORGANSKU PROIZVODNJU SOJE (3)

Tehnologija proizvodnje

Autor: Dr Jeljko Miladinović, Institut za ratarstvo i povrтарство, Novi Sad
Uz podršku: Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH
Program for Private Sector Development in Serbia – ACCESS

Soja se seje kada zemljište na dubini setve, 4 do 5 cm, dostigne temperaturu od 10°C. U našim uslovima to je obično krajem marta ili početkom aprila meseca. Mlada biljka soje može da podnese kratkotrajne mraveze od -3 do -40°C, te je opasnost od izmrzavanja manja nego kod kukuruza. Ipak, mesec dana ranija setva ne znači i isto toliko raniju žetvu. Datum setve ima manji efekat na prinos ranih sorti, dok se kod kasnih sorti primećuje tendencija smanjenja prinosa sa kasnjom setvom. Ako se setva obavi znatno iza optimalnog roka, dovodi se u pitanje dozrevanje useva.

Razmak redova od 45 do 50 cm najpogodniji je za naše uslove. Moguće je setvu obaviti i na razmaku redova od 70 cm ukoliko se postavlja broj biljaka po jedinici površine. Razmak biljaka u redu zavisi od vremena setve i sorte, kao i od kvaliteta semena. Za setvu su razmakom redova od 50 cm, u zavisnosti od dužine vegetacije preporučuje se sledeći sklop (Tabela 1).

Ukoliko su sve prethodne mere dobro izvedene i usev ponikao ujednačeno po porastu i ravnomerno po sklopu onda je nega jednostavna. Nega useva podrazumeva mehaničke mere, gde spadaju međuredna kultivacija i okopavanje. Međuredna kultivacija se izvodi da se razbije pokorica i eliminišu korovi. Razbijanjem pokorice smanjuje se gubljenje vlage iz zemljišta, zemljište se provetra, stimuliše se rad mikroorganizama koji razlažu zaranu organsku materiju u zemljištu. Kultivacija se obično izvodi dva puta. Prvi put kada usev soje ima prvi troperi list, a drugi put pre sklapanja redova. Pri prvoj kultivaciji može se ići sa radnim organima bliže redovima dok u drugoj, zbog razvoja bočnih korenova treba kultivirati uže, odnosno samo razbiti pokoricu. Dubina kultiviranja je od 3 do 10 cm. Okopavanje i ručno uklanjanje korova je korektivna mehanička mera nege kojom se uklanjaju korovi koji su zaostali posle međuredne kultivacije i izvodi se prema potrebi. Pravilnim i pravovremenim izvođenjem osnovne obrade, predstevne pripreme i međuredne kultivacije, minimizuje se potreba za okopanjem i najčešće je dovoljno obaviti jedno okopavanje pre sklapanja redova kada usev soje svojom gustinom i pokrovnošću onemogućava rast korovskih biljaka u senci.

5.4 Dubrenje Osnovni principi dubrenja univerzalno važe i za soju. Primena dubriva zasnovana je na principu kontrole plodnosti zemljišta što podrazumeva održavanje postojeće dobre ili poboljšanje slabije plodnosti zemljišta uz ostvarenje visokih i stabilnih prinosa. Zahvaljujući sposobnosti da stupa u simbiotski odnos za zemljишnim bakterijama azotofiksatorima, soja svoje potrebe za azotom podmiruje iz atmosferskog azota. Stoga je u proizvodnji soje u našoj zemlji česta praksa da se soja ne dubri mineralnim dubrivismima, jer se na zemljistima dobre strukture, mehaničkog sastava i prirodne plodnosti, uz korektnu bakterizaciju semena, mogu ostvariti dobiti prinosi. Zemljishnih bakterija u našim zemljistima obično nema dovoljno, pa se one u zemljiste unose inkulacijom semena. Inkulacija se izvodi prilikom setve mikrobiološkim preparatom pod komercijalnim

Dr Jeljko Miladinović

nazivom Nitragin. Nitragin je preparat koji se sastoji od treseta, koji služi kao nosač inkoluma, i inkoluma koji sadrži smešu sojeva visoko efektivnih zemljishnih bakterija iz roda Bradyrhizobium japonicum. Nitragin se proizvodi u poluhektarskim i hektarskim dozama i isporučuje zajedno sa semenom, odnosno uredunat je u cenu semena, što znači da je ova mera ekonomski veoma isplativa jer se uz mala materijalna ulaganja postiže povećanje prinosa i kvaliteta zrna. Upotreba za upotrebu ovog mikrobiološkog preparata nalazi se na svakoj kesici i treba ga se pridržavati, jer samo tako će moći opravdati svoju primenu. Naravno, soju je moguće dubriti i organskim dubrivismima, ali bi takva mera bila neracionalna. Ukoliko se organsko dubrivo (stajnjak, zelenišno dubrivo, osoka, kompost) zaore pod soju, tada će u zemljisu biti dovoljno azota u obliku lakopristupačnom za biljku i biljka neće imati potrebu da stupa u simbiotski odnos sa krvžičnim bakterijama i neće fiksirati atmosferski azot. Soja veoma dobro koristi produžno dejstvo stajnjaka, ne samo neposredno posle useva za koji je unet, nego i dve do tri godine kasnije. Na ovaj način soja je obezbeđena dovoljnim količinama hranljivih materija za početne faze razvoja, dok biljka ne razvije korenov sistem, a u drugom delu vegetacije se potrebe za azotom podmiruju azotofiksacijom.

Navodnjavanje

Soja tokom vegetacije ne troši vodu ujednačeno. U periodu nicanja i početnim fazama razvoja troši malo vode. Potom zahtevi za vodom rastu da bi maksimum dostigli u fazi nalivanja zrna. Zato prinos u najvećoj meri zavisi od količine vode koja stoji na raspolaganju biljci u vreme nalivanja zrna. Ukoliko je vlažnost zemljista do faze punog cvetanja optimalna, soja razvija bujnu masu i formira veliki broj mahuna. Ako potom nastupi suša, u većem stepenu opadaju mahune, biljke prinudno dozrevaju, zrno ostaje sitno i prinos se značajno umanjuje. Stoga je u agroekološkim uslovima Vojvodine soju najbolje dobiti od polovine jula do kraja avgusta, kada prolazi kroz kritične faze razvoja. Od završetka nalivanja zrna i početka zrenja potrebe biljke za vodom se smanjuju, a od početka do punog zrenja biljka otpušta vodu, pa višak padavina u ovom periodu odlaže

početak žetve. Soja tokom vegetacije utroši 450 do 480 mm, što predstavlja potencijalnu evapotranspiraciju za klimatske uslove Vojvodine. Mešiće potrebe soje za vodom variraju u zavisnosti od uslova: u aprilu 10 do 40 mm, maju 30 do 60 mm, junu 90 do 110 mm, julu 100 do 125 mm, avgustu 100 do 120 mm, septembru 50 do 80 i oktobru do 40 mm. Posebno je pitanje broja biljaka po jedinici površine u uslovima navodnjavanja. Treba imati u vidu da se dodavanjem vode putem navodnjavanja stvaraju optimalni uslovi za razvoj biljke i da to ni u kom slučaju nije razlog zbog koga treba da se povećava broj biljaka. Navodnjavanje ima zadatak da poboljša uslove u optimalnom sklopu, a nije mera koja izaziva potrebu za većim brojem biljaka. U uslovima navodnjavanja može doći do nešto jačeg poleganja i pojave bolesti, te se neodgovarajućim brojem biljaka može postići efekat suprotan od željenog.

Bolesti, štetočine i korovi

Soja je osjetljiva na prisustvo korova u početnim fazama porasta, a posle sklapanja redova svojom pokrovnošću onemogućuje rast korova u senci. Dominantni korovi useva soje su: divlji sirak iz semena i rizoma (Sorghum halepense), palamida (Cirsium arvense), obični štit (Amaranthus retroflexus), pomoćnica (Solanum nigrum), pepeljuga obična (Chenopodium album), pepeljuga hibridna (Chenopodium hybridum), gorušica (Sinapis arvensis), muhari (Echinochloa crusgalli, Setaria glauca, S. viridis, S. verticillata), tatula (Datura stramonium), ambrozija (Ambrosia artemisiifolia), obična boca ili čičak (Xanthium strumarium), abutilon (Abutilon theophrasti), jednogodišnji čistac (Stachys annua), njivski vijušac (Polygonum convolvulus), lubeničar njivski (Hibiscus trionum), poponac (Convolvulus arvensis), veliki dvornik (Polygonum lapathifolium), obični dvornik (Polygonum persicaria) i dr. Plodored, pravovremena i kvalitetna osnovna obrada, predsetvena priprema i međuredna kultivacija, osim što obezbeđuju optimalne uslove za rast biljaka soje, predstavljaju preduslove za uspešno suzbijanje korova. Ukoliko je potrebno, a najčešće jeste, izvodi se okopanje, i ručno uklanjanje korova.

Soja je jedna od retkih gajenih biljaka u našoj zemlji kod koje se ni u konvencionalnoj proizvodnji ne primenjuju fungicidi radi suzbijanja bolesti. Ne trećira se seme pre setve, a ni usev tokom vegetacije. Poznat je veliki broj parazita, prouzrokovaca različitih bolesti soje. Međutim, u jednom agroekološkom regionu obično se u jačem intenzitetu pojavljuje nekoliko bolesti, dok se ostale ili ne javljaju, ili su sporadično prisutne. Samo u pojedinim godinama, zavisno od niza faktora, dolazi do njihove intenzivnije pojave. U našim uslovima pojavljuju se plamenjača i bakteriozna pegavost kao najčešća oboljenja lista, na stablu su najštetniji rak stabla i bela trulež, na korenug ugljenasta trulež, dok same najčešće oboljeva od truleži. NS sorte imaju zadovoljavajuću poljsku otpornost prema navedenim bolestima, ali je ipak neophodno preduzeti mere koje se preporučuju u okviru integralne zaštite bilja: - Plodored – soju ne bi

Usev soje pred okopavanje i ručno uklanjanje korova

tretalo gajiti nekoliko godina na istoj parceli, naročito posle jače pojave bolesti. Suncokret, uljana repica, pasulj i grašak, takođe su, domaćini nekim zajedničkim parazitima i nisu dobri predusevi za soju. - Izbor sorte – U regionima gde se redovno i u jakom intenzitetu javljaju pojedine bolesti širiti otporne ili manje osetljive sorte. - Upotreba zdravog semena – Za setvu treba koristiti zdravo, kvalitetno seme (dobre klijavosti i energije klijanja) jer se veliki broj parazita prenosi zaraženim semenom. - Gustina setve – Većina bolesti se u jačem intenzitetu javlja u pregustom usevu, naročito kad dođe do poleganja. Potrebno je pridržavati se preporučenih gustina za svaku sortu. - Vreme setve – Po mogućnosti pridržavati se optimalnih rokova. Pri kasnijoj setvi dolazi do jače pojave raka stabla i bele truleži soje. - Navodnjavanje – Navodnjavanjem se u znatnoj meri pospešuje pojava bolesti, naročito pri čestini zalivanja. Zato se preporučuje manji broj zalivanja, većim količinama vode.

Fitofagne vrste pregljeva predstavljaju najznačajnije štetočine soje u našoj zemlji. Najčešće vrste su atlantski pregalj (Tetranychus atlanticus) i običan paučinar (T. urticae). Ovoj grupi polifagnih štetočina odgovaraju visoke temperature i niža relativna vlažnost vazduha i u ovakvim uslovima može doći do masovnijeg razmnožavanja i značajnijih šteta na poljima soje. Smanjeni brojnosti pregljeva doprinosi pravovremena i kvalitetna obrada zemljista, uništavanje korova (naročito na uvratinama), te navodnjavanje useva tokom letnjih meseća. Hemijsko suzbijanje treba obavljati samo na ivičnom delu polja u početku formiranja kolonija. Pravilnikom o metodama organske biljne proizvodnje propisane su supstance koje se mogu koristiti kao akaricidi – sumpor, krečni sumpor (kalcijum polisulfid), parafinska ulja i biljna ulja (ulje mente, bora, kima). Tretiranje čitavih polja nije ni sa ekonomskog ni sa ekološkog stanovašta opravdano.

Žetva

Žetva soje se obavlja u tehničkoj ili tehničkoj zrelosti koja nastaje ubojčajeno 7-14 dana posle fiziološke zrelosti. Pojam fiziološke zrelosti je kod merkantilnih useva vezan za moment posle kog prestaje dalje povećaja prinosu. Od fiziološke do tehničke zrelosti, zrno se samo suši na prirođen način u polju. Ovo sušenje je pasivan proces jer je biljka već odumrla, i brzina sušenja prvenstveno zavisi od vremenskih uslova, odnosno temperature i padavina. Zbog slabljenja veze između majčinske biljke i semena, tokom sušenja dolazi do gubitaka semena u polju, a takođe se oni povećavaju i u momentu žetve, što se posebno potencira pri kašnjenju sa žetvom. Znači da ostvareni prinos u polju može biti znatno umanjen zbog žetvenih gubitaka koji dostižu i do 20% od biološkog prinosu, pa je žetva veoma važna mera u procesu proizvodnje soje. Sa žetvom treba početi kada je sadržaj vode u semenu 13-14%, mada može

i ranije, no tada je neophodno dosušivanje, dok se pri kasnijoj žetvi povećavaju gubici i smanjuje kvalitet semena soje. Žetveni gubici i oštećenje semena su minimalni pri vlazi od 12-15%. Ne preporučuje se ranija žetva sa preko 18% vlage zbog povećanja gubitaka na vršalici, nagnjećenja semena i oštećenja semena, kao i visokih dodatnih troškova sušenja. Ako je vlaga ispod 13% gubici u polju zbog poleganja i pucanja mahuna se povećavaju; sa svakim procentom vlage ispod 11% smanjuje se masa plavite soje za 1.15 %. U povoljnijim vremenskim uslovima se tri do pet dana posle opadanja listova vlaga u zrnu smanji na 13%, što predstavlja optimum za žetvu kao i skladištenje soje. U žetvi soje najviše se koriste kombajni sa standardnim žitnim hederom. Za kvalitetan rad ovim kombajnom neophodno je pridržavati se sledećeg:

- Heder mora biti horizontalan i izravnava se promenom pritiska u prednjim pneumatičima.

• Izabrati odgovarajući položaj vitla hedera (gore - dole, napred - nazad, položaj pick - up prstiju) u zavisnosti od stanja useva

- Obavezno uskladiti broj obrtaja vitla sa brzinom kretanja kombajna
- Broj obrtaja bubenja sniziti na 500 - 700 o/min u zavisnosti od vlažnosti semena.

• Zazor bubenja podesiti takođe u zavisnosti od vlažnosti semena uz obaveznu "repernu" podešenost Otvorene sita podesiti u zavisnosti od krupnoće semena a limove ventilatora potpuno otvoriti.

Ekonomski pokazatelji

Finansijski rezultat koji je moguće ostvariti u proizvodnji nekog useva uslovljen je kako ostvarenom vrednošću, tako i troškovima proizvodnje. U sistemu organske proizvodnje ograničena je upotreba mehanizacije i potpuno isključena upotreba hemizacije. Za razliku od moderne, intenzivne poljoprivredne proizvodnje zasnovane na maksimizovanju profitu kroz redukovanje obrade, ukrupnjavanje poseda i usko specijalizovanu proizvodnju dve ili tri biljne vrste, organska poljoprivreda je vid poljoprivredne proizvodnje najbliži ekologiji i njenim principima. Proizvodnja prema principima organske poljoprivrede održava ekološku ravnotežu i umanjuje negativan uticaj poljoprivrede na životnu sredinu, jer je struktura organske farme formirana po ugledu na strukturu prirodnog sistema koji ima integritet, nezavisnost i veliku zavisnost od živilih organizama. U sistemu organske proizvodnje važnost individualnih poljoprivrednih proizvođača je velika, jer su principi ovakve proizvodnje primenljivi samo na manjim površinama, što se pre svega odnosi na povećano učešće manuelnog rada. U organskoj proizvodnji soje, okopavanje i plevljenje korova kompenzuju upotrebu herbicida u konvencionalnoj proizvodnji, dok se umesto mineralnih koristi mikrobiološko dubrjenje kroz inkulaciju semena i upotreba organskih dubriva u predusevu. (Kraj)

Preporučena gustina sklopa za pojedine grupe zrenja

Grupa zrenja	Razmak biljaka u redu (cm)	Gustina sklopa (biljaka/ha)
00 – 000	3 - 3.5	550.000 – 600.000
0	4	500.000
I	4.5 – 5	400.000 – 450.000
II	5 – 5.5	350.000 – 400.000

Tabela 1

VODIČ ZA ORGANSKU PROIZVODNJU KUKURUZA (3)

Obrada zemljišta i nega useva

Autor: Dr Goran Bekavac

GIZ - Nemačka organizacija za internacionalnu saradnju GmbH;

Novi Sad: Institut za ratarstvo i povrtarstvo

Osnovna obrada zemljišta zavisi od preduseva – iza ozimih preduseva vrši se ljuštenje strnjšta odmah nakon žetve a zatim oranje u jesen. Kod kasnih preduseva vrši se usitnjavanje žetvenih ostataka i oranje na planiranu dubinu. Prilikom obrade treba imati u vidu fizička svojstva zemljišta i vremenske prilike, pre svega količinu padavina. Veći broj autora smatra da na dobrim zemljistima oranje treba vršiti na 25cm dubine, dok se na težim zemljistima preporučuje dublja, kombinovana obrada plugom do 35cm, odnosno podrivačem do 50cm. Predsetvenom pripremom treba obezbediti optimalne uslove za setvu, klijanje i nicanje, i istovremeno uništavanje tek poniklih korova. Ovom operacijom treba stvoriti zbijenji sloj zemljista dubine 5-6cm ispod zone setve. Ovaj sloj treba da obezbedi dobro prijanjanje semena na čestice zemljista, nesmetano snabdevanje semena kapilarnom vodom i dobro ukorenjavanje biljaka. Istovremeno, predsetvenom pripremom treba formirati rastresiti sloj zemljista iznad zone semena debljine 4-6cm koji treba da obezbedi što lakše nicanje mlade biljke, brže poniranje padavina u dublje slojeve, ali i da predupredi formiranje pokorice.

Gustina setve zavisi pre svega od dužine vegetacije hibrida, ali i plodnosti zemljista, odnosno rezervi vlage u zemljistu. Ukoliko su rezerve zimske vlage male, neophodno je smanjiti gustinu setve. Hibridi kraće vegetacije se seju na veće gustine (manje rastojanje između biljaka u redu), a hibridi duže vegetacije na manje gustine. Na svakom pakovanju semena NS hibrida kukuruza nalazi se preporuka gustine setve, u skladu sa uslovima proizvodnje. Na težim tipovima zemljista, kukuruz se seje na 5cm a na lakšim na 7cm dubine. Optimalni rok za setvu kukuruza u našoj zemlji je mesec aprila. Ipak, imajući u vidu da se u organskoj proizvodnji seje netretirano seme, preporučuje se setva od sredine do kraja aprila. U ovom periodu više su temperature vazduha i zemljista, klijanje i nicanje je intenzivnije, što značajno smanjuje rizik od propadanja semena ili klijanaca. U uslovi ma intenzivnih padavina i preteranog vlaženja zemljista, pogotovo kod jasnoštegov površinskog sloja, može doći do formiranja pokorice koja ometa, ili onemogućava normalno nicanje biljaka. U takvim slučajevima, pokorica treba razbijati ježastim valjcima ili rotacionim kopačicama. Najčešće korišćena mera nege nakon nicanja biljaka je meduredna kultivacija. Izvedi se nekoliko puta u toku vegetacije (najčešće 2-3) u zavisnosti od pojave korova i pokorice. Prvo kultiviranje se može izvesti kada kukuruz ima 3-5 listova, a svako sledeće u zavisnosti od potrebe.

Ishrana biljaka

U poređenju sa drugim kultura-ma, kukuruz ima umerene do izražene zahteve prema većini hraniva. Kao i ostale više biljke, za normalan rast

Plesnivost semena

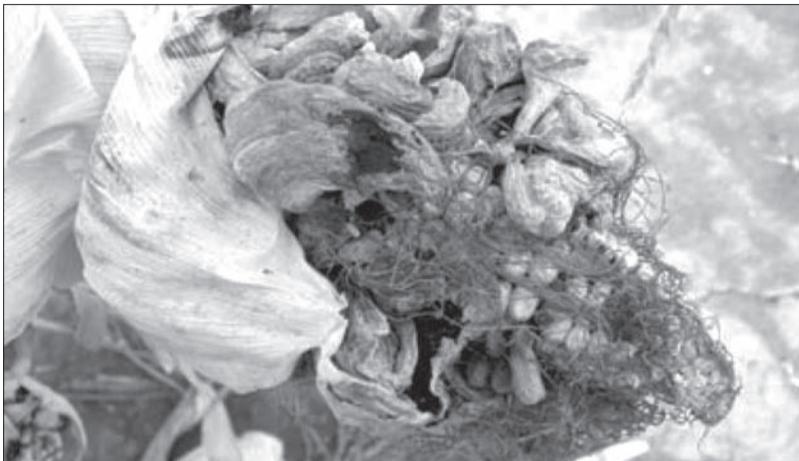
Dr Goran Bekavac

Navodnjavanje

Kukuruz ima dug period vegetacije, obrazuje veliku vegetativnu masu, proizvodi visoke prinose zrna i u skladu s tim ima visoke zahteve za vodom. Potrebne količine padavina za zadovoljenje potencijalne evapotranspiracije u našim uslovima se kreću od 425-480mm. Na potrošnju vode utiču relativna vlažnost i temperatura vazduha, karakteristike zemljista i specifičnost hibrida koji se gaji. Najveće potrebe za vodom su tokom jula, a najniže tokom aprila, odnosno septembra. Agroekološki uslovi naše zemlje su generalno povoljni za gajenje kukuruza, ali je glavni limitirajući faktor visoke proizvodnje nedovoljna količina i nepovoljan raspored padavina. Iz tih razloga, kukuruz bi trebalo navodnjavati pre nego što zemljiste postane toliko suvo da limitira normalno usvajanje vode od strane biljaka, odnosno pre nego što nastupi vodni deficit. Kritična faza po pitanju zahteva kukuruza za vodom je jedna nedelja pre polinacije (metlanje-sviljanje) i dve nedelje nakon polinacije. U našoj zemlji, ova faza se kod najvećeg broja hibrida, čak i u prosečno sušnim godinama, podudara sa početkom najsvljeg i najtoplijeg perioda. Ukoliko dođe do isušivanja zemljista, kukuruz smanjuje fotosintetsku aktivnost što dovodi do gubitka prinosa. Efekat navodnjavanja zavisi od vremenskih prilika, vodnog deficit-a, karakteristika zemljista, njegove predzadivne vlažnosti i genotipa, odnosno hibrida. Za utvrđivanje vremena kada treba početi navodnjavanje, najpraktičnije je koristiti uređaje za direktno određivanje sadržaja vlage u zemljistu.

Bolesti, štetočine, korovi i mere zaštite

Kukuruz je podložan napadu većeg broja prouzročavača bolesti. Uprkos gotovo redovnom prisustvu patogena na kukuruzu, retko se dešava da prouzrokuje ekonomski značajnije štete. U poslednjih dva desetaka godina gaje se hibridi sa visokim nivoom tolerantnosti prema prouzročavačima bolesti, pa su i gubici prinosa i kvaliteta relativno mali. Kukuruz oštećuje i veliki broj insekata. Iako s vremenom na vreme može doći do prenamnoženja pojedinih vrsta, štete koje pružaju su još uvek u okvirima koji ne zahtevaju posebne mere borbe. Korovi predstavljaju najveći problem u proizvodnji kukuruza, pa se u konvencionalnoj proizvodnji hemijska zaštita gotovo redovno primenjuje. Od korovskih vrsta najznačajnije su divlji sirak, poponac, pepeljuga, palamida i ambrozija. Kao osnovna mera borbe protiv korova u organskoj poljoprivredi, ističe se efikasnost suzbijanja višegodišnjih korova u tranzicionom periodu, a zatim primena različitih mera od kojih su najznačajnije pravilna obrada zemljista i plodored. Generalno govoreci, mere zaštite organskog kukuruza predstavljaju kombinaciju biološko-tehnoloških mera i sredstava za zaštitu bilja koja su dozvoljena u organskoj proizvodnji. Podrazumevaju pažljivo praćenje pojave štetnih organizama i primenu određenih postupaka kojima se brojnost istih održava na nivou ispod ekonomskog praga štetnosti. Prednost se daje prirodnog regulacije brojnosti štetočina, patogena i korova, korišćenju tolerantnih genotipova uz razumnu upotrebu dozvoljenih sredstava, zadovoljavajući pri tome ekonomski, ekološke i toksikološke uslove. Agrotehničke mere su od posebnog značaja za dobijanje zdravih, dobro razvijenih biljaka kukuruza, sposobnih da izdrže napad štetnih organizama. Od agrotehničkih mera, rotacija useva se ističe kao najefikasnija, često i

Mehurasta gar kukuruza

najjeftinija mera (primer kukuruzne zlatice).

Bolesti - Kontrola bolesti u organskoj proizvodnji kukuruza se baziра na pravilnom plodoredu, izbalansiranoj ishrani biljaka, blagovremenoj primeni agrotehničkih mera tokom vegetacije, upotrebi zdravog semena za setvu i izboru tolerantnih hibrida. Seme je prva karika u proizvodnji kukuruza, a kako se u organskoj proizvodnji ne koriste sintetička zaštitna sredstva, očuvanje zdravlja i proizvodne funkcije semena su od prioritetskog značaja. Najveća opasnost za seme predstavljaju gljive. Parazitne i saprotitne gljive po brojnosti, raznovrsnosti i štetama koje prouzrokuju na semenu i klijancima daleko nadmašuju druge parazitne organizme. Intenzitet zaraze semena i klijanaca zavisi od vrste, brojnosti, patogenosti gljive i klimatskih uslova, pre svega vlažnosti i temperature zemljista. Prema izgledu neisklijalih zrna, obolelih klijanaca i biljaka, razlikujemo plesnivost semena, trulež skuteluma i palež klijanaca.

Plesnivost semena se javlja na konj setve, kada seme iz bilo kojih razloga sporo klij i niče. Češće se javlja na težim i nedovoljno zagrejanim zemljistima (temperature setvenog sloja ispod 100°C). Prouzročavači plesnivosti semena mogu pripadati raznim rodovima, a u našim uslovima najčešći su Penicillium spp., Aspergillus spp. i Fusarium spp. O kojoj gljivi je reč, sa prilično pouzdanosti se može zaključiti na osnovu boje micelije koja prekriva zrno. Gljive iz roda Penicillium obrazuju plesan sive do sivozelenkaste boje; Aspergillus mrke do mrkosive, a Fusarium svetloljubičaste do crvenkaste boje. Plesnivost na zrnu retko

Siva pegavost lista

prouzrokuje samo jedna vrsta gljiva, nego su to uglavnom mešane infekcije većeg broja patogena. U toplim, dobro aerisanim zemljistima plesnivost semena se retko javlja. Pravilnim agrotehničkim merama i korišćenjem kvalitetnog semena, opasnost od plesnivosti se može značajno smanjiti.

Trulež skuteluma može biti razlog slabog i sporog nicanja. Simptomi bolesti se mogu utvrditi kada je klica 1-2 cm dužine. Korenov sistem je redukovani, a razvoj biljke usporen. U kasnijim fazama ovake biljke su osjetljivije na prouzročavače truleži stabla i neotporne na visoke temperature. Ovaj tip truleži se često javlja na nedozrelom semenu kukuruza koje ima dobru klijavost, ali slabu energiju klijanja. Loša manipulacija semenskim materijalom nakon berbe, loše vremenske prilike i

nekvalitetno sušenje značajno povećavaju potencijalne probleme vezane za trulež skuteluma.

Palež klijanaca se razvija u zemljistu, pre izbjivanja klijanaca na površinu. Manifestuje se poleganjem, topnjem i propadanjem tek izniklih biljaka. Na korenov ovakvih biljaka se formiraju vodenaste pege koje prstenašto obuhvataju koren i stabao i kasnije nekrotiraju. Bolest se javlja kada temperatura zemljista pređe 150°C jer su tada parazitske vrste aktivnije pa brže ostvaruju infekciju semena i klijanaca. Seme može biti zaraženo u setvi, klijanju i nicanju, u mlečnoj zrelosti na stablu ili u skladištu. Klipovi semenskog kukuruza u kojima se micelija patogene na nalazi između redova pri osnovi zrna predstavljaju najveću opasnost jer se zaraza teško primećuje i takvi klipovi mogu ući u proces dorade. Posledice paleži klijanaca mogu biti velike, a u najtežim slučajevima takvi usevi se moraju presejavati.

U cilju predupređenja ovih problema, neophodno je primeniti odgovarajuće agrotehničke mere koje će obezbediti optimalne uslove za klijanje, nicanje, rast i razvoj kukuruza. Pažnju treba posvetiti izboru zemljista, primeni odgovarajućeg plodoreda, kvalitetnoj obradi zemljista, optimalnom vremenu i dubini setve. Tokom vegetacije mogu se javiti **bolesti lista**, ali one u našoj zemlji najčešće ne pružaju ekonomski značajne štete. Najznačajnija je **Siva pegavost lista** (Exserohilum turcicum). Bolest je gotovo potpuno stavljena pod kontrolu uvođenjem novih, otpornih hibrida. Manifestuje se pojavom sivih, izduženih, eliptičnih pega oivičenih tamnosmeđim rubom. Infekcija počinje od donjih listova formiranjem pega koje se prostiru paralelno sa nervaturom. U uslovima jače zaraze dolazi do spajanja pega i sušenja čitavih listova. Toplo i vlažno leto pogoduje razvoju bolesti. Najpozidanija mera borbe je gajenje otpornih genotipova.

Mehurasta gar (Ustilago maydis) je gotovo redovno prisutna na poljima kukuruza u našoj zemlji. Javlja se na svim nadzemnim delovima biljaka u vidu mehurastih izraslini, guka ili tumoru, koji predstavljaju mešavini gljive i zaražernog tkiva kukuruza. Tumori su u početku crvasti, gлатки, srebrnastobele boje. Dozrevanjem tumora dolazi do pucanja opne i ispadanja crne prase mase. Iako se teško može naći jasna veza između agroekoloških uslova i pojave bolesti, većina autora smatra da se bolest češće javlja u sušnim nego u vlažnim godinama i u suvom ratarenju nego u navodnjavanju. Slabljenje turgora, slabo pokrivanje klipa komušinom, oštećenja od ptica, grada ili prilikom meduredne kultivacije, doprinose pojavu bolesti. Stetnost mehuraste gare zavisi od mesta stvaranja tumorastih izraslini, njihovog broja i veličine. Zaraze na klipu prouzrokuju najveće štete. Presudan faktor za pojавu bolesti je poklapanje osetljive fenofaze razvoja biljaka i povoljnih uslova za ostvarivanje infekcije. Gajenje tolerančnih hibrida predstavlja najpouzdaniji način za prevenciju pojave bolesti.

(Nastaviće se)

Velika šansa za male sredine

Cilj aktivnosti pčelara je doprinos ruralnom razvoju, unapređenje zaštite životne sredine i promocija turističkih sadržaja u malim sredinama na području Grada Sremska Mitrovica

Udruženje "Pčelari Fruške gore", sa sedištem u Grgurevcima, pune dve godine egzistira na mapi udruženja pčelara Vojvodine i Srbije. Ovo udruženje osnovano je krajem 2012. godine, na inicijativu grupe mlađih pčelara - entuzijasta, poklonika prirode i vrsnih poznavalaca lekovitih svojstava pčelinjih proizvoda, sa ciljem bržeg razvoja poljoprivrede kroz pčelarstvo. Cilj aktivnosti pčelara je doprinos ruralnom razvoju, unapređenje zaštite životne sredine i promocija turističkih sadržaja u malim sredinama na području Grada Sremska Mitrovica.

Kao stalni član Saveza pčelarskih organizacija Srbije, ovo Udruženje i njegovi članovi istrajni su u nameru da maksimalno iskoriste prirodne potencijale koje ima Fruška gora i u tom smislu, novoformirani projektni tim ima zadatak da se posveti izradi i implemen-taciji raznolikih projektnih aktivnosti i time doprinese još bržem, sadržajnjem i zdravijem napretku i razvoju malih seoskih sredina, a koje vežu priroda, pčele, med - objašnjava **Milenko Vesović**, predsednik Udruženja "Pčelari Fruške gore".

Od 2013. godine Udruženje je primljeno u redove Saveza pčelarskih organizacija Srbije, a u toku 2014. godini su besplatno izvršili, za sve svoje članove, uzorkovanje pčela na varozu i nozemozu, u saradnji sa Naučnim institutom za veterinarstvo u Novom Sadu.

Milenko Vesović,
predsednik Udruženja

- U godini za nama implemen-tirali smo i nekoliko projektnih aktivnosti, a trenutno smo u toku realizacije projekta „Slatki putevi turizma“ podržanog od strane Pokrajinskog sekretarijata za privredu, zapošljavanje i ravno-pravnost polova. Sam cilj projekta je podrška aktivnostima za sprovođenje stručnih usavršavanja zaposlenih u turizmu kroz unapređenje kvaliteta pružanja usluge, i standardizacije proizvo-da i promocije brenda Fruško-gorski med - navodi **Dušan Nićetić**, predsednik UO Udruženja "Pčelari Fruške gore".

Ovim projektom frupkogorski i uopšte pčelari koji su članovi po-menutog udruženja stavili su sebi za cilj da unarede znanje, pre svega, proizvođača meda o bitnosti i vrednosti proizvoda sa zaštićenim geografskim poreklom, zatim pružalača usluga u turizmu samih konzumenata.

- U septembru 2014. godine, predstavnici Udruženja „Pčelari Fruške gore“, sa partnerima iz Srbije i Hrvatske, imali su petodnevnu studijski posetu Češkoj, Češkom savezu pčelara u Pragu, Institutu za pčelarstvo kao i najvećoj pčelarskoj farmi Kolomy koja je jednom reči gigant u pčelarstvu, koja poseduje najsavremeniju opremu, najsavremenije prostoriјe za centrifugiranje i pakovanje meda i u svom posedu ima preko 1.500 pčelinjih zajednica. Poseta je bila od izuzetnog značaja za naše članove, jer smo preneli deo znanja Čeških pčelara i deo odličnog standarda i na članove našeg Udruženja, i pčelare uopšte - navodi dalje predsednik Udruženja pčelara Milenko Vesović.

Od prošle godine Udruženje „Pčelari Fruške gore“ počelo je sa opremanjem sabirno – distributivnog centra, u toku je adaptacija prostora, a on će služiti prvenstveno članovima kojih je preko 100. Inače, u članstvu ovog udruženja su pčelari iz mnogih mesta sa prostora Fruške gore, od Iloka do Slankamena, Novog Sada, Sremske Kamenice, Beočina, ali i iz Sremske Mitrovice, Rume, Šapca, Arilja i drugih gradova.

U prostorija sabirno distributivnog centra, koja će biti završena po HACCP standardu, ističe naš sagovornik, na savremenoj opremi centrifugira se proizvedeni med radi pakovanja meda i pčelinjih proizvoda. Samim tim, podiže se cenu proizvoda, jer će distribuciju pčelari da vrše samostalno. Tako će se obezbediti da članovi udruženja imaju još veći benefit od baljenja ovim plemenitim poslom.

- Svesni smo da svaki pčelar ne može da ima prostorije koje zahtevaju standard i modernu opremu, otud se i rodila ideja za ovakvim poduhvatom da zajedničkim radom i zalaganjem opremimo centar i postanemo još reprezentativnije Udruženje- zaključuje Milenko Vesović, predsednik Udruženja "Pčelari Fruške gore".

S.D. - S.N.

Predstavnici Udruženja "Pčelari Fruške gore" sa pčelarima iz drugih država u Češkoj

Stalna briga o pčelama: Dušan Nićetić, predsednik Upravnog odbora

Projekti

Udruženje „Pčelari Fruške gore“ je u toku 2014. Godine sprovelo više projektnih aktivnosti. Među njima su aktivnosti oko poboljšanja uslova rada udruženja građana koje je podržala Agencija za ruralni razvoj Grada Sremska Mitrovica, opremanje sabirno – distributivnog centra fruškogorskog pčelara koje je podržao Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo, a sledi projekat "Ekonomsko osnaživanje ranjivih kategorija za potrebe razvoja pčelarstva" koji je podržao Pokrajinski sekretarijat za privredu, zapošljavanje i ravnopravnost polova.

Projekat "Pčelarstvo na autohtonim vrstama biljaka u cilju održivog razvoja" realizovali su u saradnji sa Gradom Sremska Mitrovica, a tu su i projekti "Brendiranje – značaj brendiranja meda za razvoj regiona, sprovođenje poljoprivrednih politika", "Implementacija Strategije ruralnog razvoja Grada Sremska Mitrovica" koji je podržalo Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine Republike Srbije, kao i projekat "Slatki putevi turizma" koji je podržao Pokrajinski sekretarijat za privredu, zapošljavanje i ravnopravnost polova.

Prostorija za pakovanje meda
pri sabirno distributivnom centru u Grgurevcima

INDIJA • U POSETI DOMAĆINSTVU LAZARA PLATIŠE

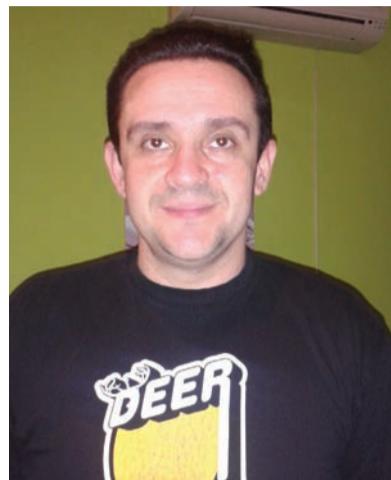
Poljoprivrednik koji ne kuka

- Rod je bio dobar, imali smo prosečan rod kukuruza nešto manji od 11 tona po hektaru što je bilo odlično kada se sve odbije. Kada govorimo o ječmu, prinos je bio 4,5 tone po hektaru i mogu reći da smo zadovoljni - kaže Lazar Platiša

Skoro da se ne može sresti poljoprivrednik u Sremu, pa i šire, a da u razgovoru sa njim ne čujete da se žali na državu, nezadovoljavajuće cene, loše prinose i mukotrpan rad. Da je lako - nije, slažu se mnogi, ali ima i onih koji sa osmehom pričaju kako su zadovoljni svojim malim gospodinstvom, odličnim prinosima i poslu koji sa lakoćom obavljuju. Iako mu poljoprivreda nije primarna delatnost 37-godišnjeg Lazar Platiša iz Indije je svoje slobodno vreme posvetio gajevu standardnih ratarskih kultura, pa sa nestripljenjem isčekuje prve setvene radove. Kako kaže, ove godine će po prvi put posejati soju, a nuda se najboljem. Ratarstvo se bavi više od 15 godina, pa zapaženi optimizam nije slučajnost ili početnička sreća, već način da se opštane u poslu.

- Gajim standardne ratarske kulture kao što su kukuruz, pivski ječam, raž - koji smo počeli prošle godine - i soja koju čemo ove godine probati. Inače sam soju imao i 2003. godine i sve ovo vreme nisam je sejao pa sam rešio ponovo da probam na površini od oko tri hektara - kaže Lazar i dodaje da se njegovo gospodinstvo po veličini svrstava u manje, otrprilike oko 25 jutra zemlje.

- Poljoprivreda nekad ume da bude lepa zarada, a nekad trošak, zavisi od godine do godine - tvrdi ovaj poljoprivrednik i dodaje da se uveliko spremaju za setvu, a da su poslednji aktuelni radovi na prihrani ječma obavljeni.

Lazar Platiša

- Kada je reč o kukuruzu, mislim da je cena ista, semenska soja je 100 dinara, ječam smo posejali i to smo morali da se zadužimo pa vraćamo u paritetu 1:3 - kaže ovaj mladi poljoprivrednik i navodi da je prošla godina generalno bila odlična za poljoprivrednu.

- Rod je bio dobar, nama je prosečan rod kukuruza bio nešto manji od 11 tona po hektaru što je bilo odlično kada se sve odbije. Kada govorimo o ječmu, prinos je bio 4,5 tone po hektaru i mogu reći da smo zadovoljni - navodi Lazar i podseda da je cena kukuruza i ječma bila manja u odnosu na prethodu godinu, a što se tiče razi, tu su dobro prošli jer je bio skuplji i od pšenice.

I ovaj poljoprivrednik se slaže sa mnogima da je potrebno dosta ulaganja, a kako ističe, mehanizacija se stalno mora obnavljati jer bez savremenih mašina nema ni dobre proizvodnje.

- Sve ono što sam kupovao pretходnih godina jeste polovno, nemoguće je kupiti novo, ali nekako se snalazimo - tvrdi Laza ističući da sa tom količinom zemlje sa kojom raspolaže sve može da postigne bez problema.

- Nekada radim popodne, nekad uveče ili vikendom, tako da uspevam da se organizujem da nijedan posao ne trpi. Nisam neki magaloman da mi trebaju ogromne pare, pa sam iz tog razloga zadovoljan onim što sam postigao u poljoprivredi. Bilo bi lepo kada bih imao još par jutara zemlje više nego sad, ali ne pošto-poto - priča nam Lazar i dodaje da je čuo kako je soja prilično isplativa i zato je rešio da je ove godine ponovo zaseje. Što se tiče kukuruza i ječma, još uvek se ne zna kakva će cena biti, a to je teško i prognozirati.

- Tu ćemo imati zagaranovan otokup, dok recimo kod raži nemamo i tu se malo kockamo, ali nismo posejali velike površine. Što se tiče soje, nju bi trebalo sačuvati i prodati što kasnije - kaže poljoprivrednik iz Indije i ističe da bi bilo dobro kada bi još malo mogao da poveća imanje, ali ne mnogo.

- Nemam potrebu da „zagrizem“ nešto što ne mogu da ispratim, ali možda još desetak jutara bi bilo sasvim

Zadovoljni prinosima

zadovoljavajuće. Inače, ne bavim se stočarstvom, tako da sve što posejem ide na otkupna mesta. Trudim se, kad radim, da ne radim monokulturu, već da menjam, pa čemo tako sledeće godine verovatno ponovo posejati i sunčokret - ističe ovaj poljoprivrednik.

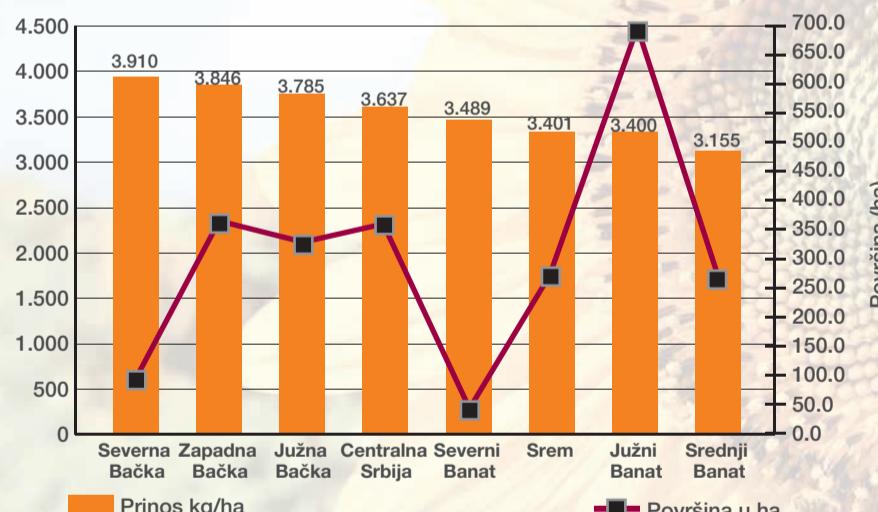
Na kraju razgovora, na pitanje odakle takvo pozitivno razmišljanje o poslu koji ne nema nikakve garantije, Lazar navodi da svi poljoprivrednici treba da imaju i neko dodatno zanimanje, jer samo od poljoprivrede je teško živeti. U slučajevima gde je poljoprivreda primarna delatnost, kaže da paori treba vode računa da kupuju

kvalitetno seme, imaju dobru mehanizaciju, pažljivo odrade setvu i urade zaštitu bilja.

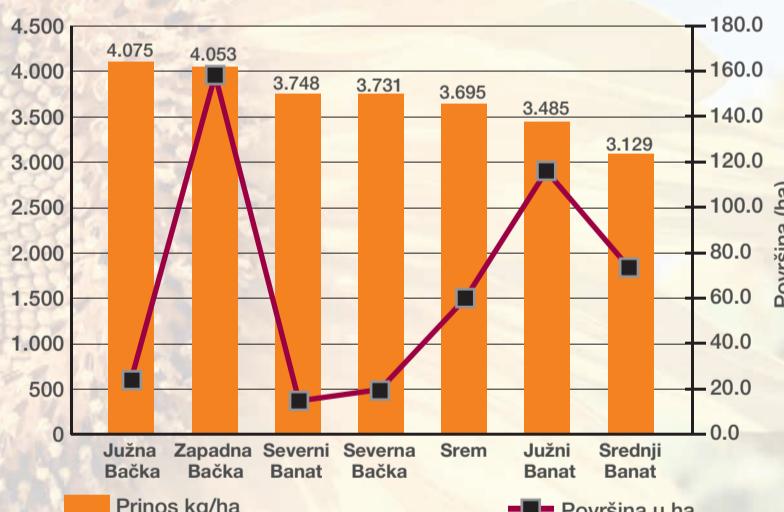
- Razmišljam na taj način da se ovi poslovi maltene rade jednom godišnje, pa ako pogrešiš, to te prati cele godine. Svi oni koje žele ozbiljnije da se bave poljoprivredom moraju da slušaju dobre savete zaštitaru jer oni mogu da im budu od velike koristi. Takođe treba voditi računa o analizi zemljišta, da se ono kvalitetno dubri, tretira i na kraju krajeva kvalitetno zaseje - kaže na kraju Lazar Platiša, poljoprivrednik iz grada.

M. Balabanović

Prosečni prinosi hibrida BAROLO u proizvodnji (2.420 ha) po regionima u 2014. godini

Prosečni prinosi hibrida KWS DRAGON RO u proizvodnji (475 ha) po regionima u 2014. godini

KWS hibridi suncokreta

BAROLO RO/RM

KWS DRAGON RO

www.kws.rs

KWS Srbija d.o.o. Milutina Milankovića 136 a/1, 11070 Novi Beograd, Tel: 011 301 69 65, 011 301 69 66, Fax: 011 711 08 80

Sejemo budućnost

Stanje voćarskih i ratarskih kultura

Na terenu RC Ruma, vizuelnim pregledom zasada šljive, višnje i kajsije ustanovili smo da se one nalaze u fenofazi mirovanja (BBCH 00). Breskva i nektarina se nalaze u fenofazi mirovanja do početka bubrežnja pupoljaka (BBCH 00-01), zavisno od lokaliteta i sorte.

Preporučuje se poljoprivrednim proizvođačima koji do sada nisu uradili preventivni tretman da obiju svoje zasade, ustanove fenofazu u kojoj se nalaze koštičave voćne vrste i ukoliko nije došlo do kretanja vegetacije urade preventivni tretman preparatima na bazi bakra.

Preventivni tretman se vrši u cilju smanjenja infektivnog potencijala prezimljajućih formi prouzrokovaca kovrdžavosti lista breskve (*Taphrina deformans*), monilioza koštičavog voća (*Monilia spp.*), prouzrokovaca šupljikavosti lista (*Cla sterosporium carpophilum*) i dr.

Preparati na bazi bakra:

Bakarni-oksihlorid (a.m. bakar-oksihlorid) 0,75 %

Cuproxit (a.m. bakar-oksulfat)

0,25-0,35 %

Funguran (a.m. bakar-hidroksid) 0,2-0,3 %

Ukoliko je kod nekih sorti nektarina i breskve došlo do kretanja vegetacije, preventivni tretman izvršiti nekim od sledećih fungicida:

Ciram (a.m. ciram) 0,35%

Delan (a.m. ditianon) 0,1%

Syllit (a.m. dodin) 0,15-0,25%

Mumificirani plodovi breskve (*Monilia spp.*)

Dakoflo (a.m. hlorotalonil) 2,5-3 l/ha

Stanje useva strnih žita

Usevi pšenice i ječma na kojima smo vršili očitavanje se nalaze u fenofazi početka bokorenja BBCH 21.

Setva useva je obavljena 6.11. kasniji rok setve.

Vizuelnim pregledom uočili smo prisustvo *Septoria tritici* (siva pegavost) na pšenici i *Pyrenophora teres* (mrežasta pegavost) na listu ječma.

Rezultat vizuelnog pregleda na pšenici je dat u tabeli 1, a rezultat vizuelnog pregleda na ječmu je dat u tabeli br.2.

Ukoliko se prilikom pregleda uočavaju aktivne rupe od glodara (preko 10 aktivnih rupa po hektaru) neophodno je izvršiti njihovo suzbijanje primenom rodenticida (gotovi mamci na bazi cinkfosfida ili bromadiiona) uz obavezno zatrpanjanje zemljom.

Stanje u usevu uljane repice

Vizuelnim pregledom useva uljane repice na lokalitetima Sombor (sorta Triangle, datum setve 05.09.), Stanišić (sorta Triangle, datum setve 01.-05.09. I Kupusina-Apatin (sorta V 5, datum setve 29.08.-03.09.) registrovali smo prisustvo simptoma suve truleži (prouz. *Phoma lingam*). Simptomi su uočeni na donjim listovima, % zaraženih biljaka kao i % zahvaćenosti lisne mase je do 5. Za sada simptome nismo uočili na stablu, korenju i korenovom vratu. Uljana repica se nalazi u fenofazi po BBCH skali 19 (9 i više listova razvijeno).

S obzirom da je % inficiranih biljaka do 5 fungicidni tretman se za sada ne preporučuje (po EPPO standardu epidemijski prag za primenu fungicida je 35-40% inficiranih biljaka).

Prilikom pregleda useva nismo registrovali prisustvo repičnih pipa (*Ceuthorrhynchus spp.*)

Zaštita breskve

Na punktu Pančevo, vizuelnim pregledom zasada breskve (sorte Morsijani, Kaldezi, Baby Gold), ustanovili smo da se breskva, u zavisnosti od sortimenta, nalazi u fenofazi mirovanja do fenofaze početka bubrežnja pupoljaka; vidljive svetlo braon ljuspice sa svetlo obojenim ivicama (BBCH 00-01).

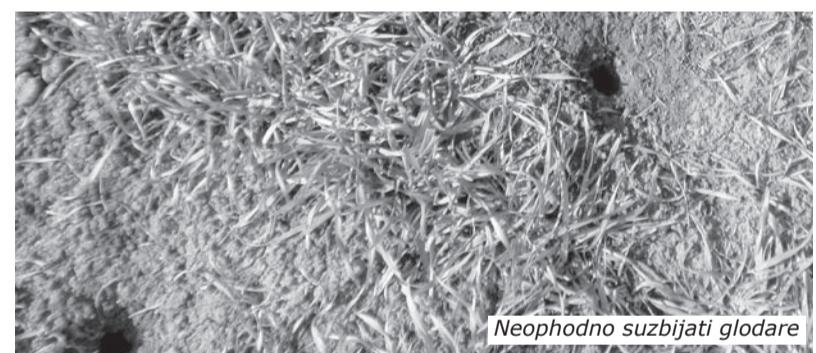
PROGNOZNO IZVEŠTAJNA SLUŽBA
ZAŠTITE BILJA
AP VOJVODINE

Sorta ječma	Pyrenophora teres		
	%zaraženih biljaka	%zaraženih listova	%zaražene lisne površine
KG Zlatnik	6	5,18	20
Nonius	11	13,01	25

Tabela 2.

Siva pegavost na pšenici

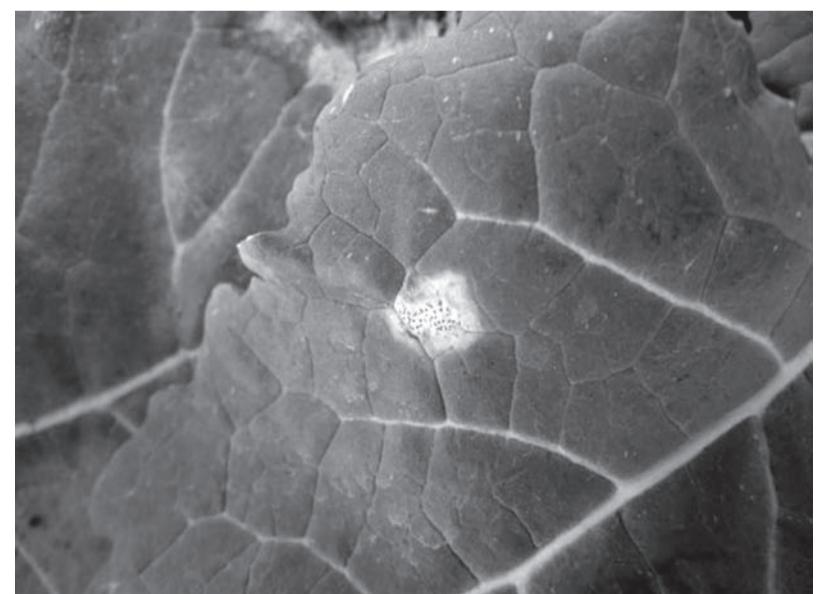
Neophodno suzbijati glodare

Početak bubrenja pupoljaka

Sorta pšenice	Septoria tritici		Puccinia graminis		Erysiphe gramminis			
	%zaraženih biljaka	%zaražene lisne površine	%zaraženih biljaka	%zaraženih listova	%zaražene lisne površine	%zaraženih biljaka	%zaraženih listova	%zaražene lisne površine
Zvezdana	5	5,47	10	0	0	0	0	0
Simonida	2	1,28	15	0	0	0	0	0
Apache	3	3,73	10	0	0	0	0	0
Premium	5	5,29	15	0	0	0	0	0

Tabela 1.

Simptom *Phoma lingam* na uljanoj repici

STOČARSTVO SRBIJE (4)

Vakcina koči izvoz u EU

Evropa neće srpsku svinjetinu, jer se kod nas ove životinje i dalje pelcuju protiv kuge. Da bi se bolest iskorenila, svako grlo, tokom četiri godine, mora da bude vakcinisano - Stručnjaci tvrde da iza svega stoji farmakološki lobi, koji "živi" od vakcina, a i nemarni ljudi i inspekcijske službe, koje nisu u periodu od četiri godine, koliko je potrebno za iskorenjivanje kuge, sprovodile vakcinaciju na vreme

Piše: Branislav Gulan,
član Odbora za selo SANU

Srpska svinjetina još dugo neće videti vitrine evropskih prodavnica. Glavni razlog što EU neće naše meso jeste što se u Srbiji svinje i dalje vakcinisu protiv kuge! Dok nadležni objašnjavaju da je put do prestanka pelcovanja protiv ove opake bolesti dug, i u njega moraju biti svi uključeni, stručnjaci tvrde da iza svega stoji farmakološki lobi, koji "živi" od vakcina. Uz to, kako kažu, tu su i nemarni ljudi i inspekcijske službe, koje nisu u periodu od četiri godine, koliko je potrebno za iskorenjivanje kuge, sprovodile vakcinaciju na vreme.

Profesor Miladin Ševarlić, savetnik Ekonomskog instituta u Beogradu, kaže da bi država trebalo da osnuje fond, iz kojeg bi se plaćala odšteta farmerima, u slučajevima kada se pojavi kuga, da se uništi čitavo stado.

- Veterinarski lobi i farmakološka mafija ne dozvoljavaju da se izbači vakcinacija protiv svinjske kuge. Vakcine se mnogo plaćaju, a Srbija je time samo eliminisala mogućnost plasmana svinjskog mesa i svinja na tržište EU - kaže Ševarlić.

U Ministarstvu poljoprivrede kažu da je klasična svinjska kuga veoma zarazna bolest domaćih i divljih svinja. Glavni faktori rizika za pojavu i širenje su nelegalni promet svinja - nevakcinisane i neobeležene svinje kojima se trguje. Kuga vlada i na mestima gde se leševi životinja ne uklanjaju na propisani način. Rizične su i svinje koje se drže u slobodnim ispuštima, ali i područja koja se graniče sa drugim zemljama u kojima ima kuge.

- Za suzbijanje nelegalnog prometa neophodna je saradnja drugih službi i organa. Izvor kuge mogu da budu i svinje koje se hrane pomijama, a to se najčešće dešava u gazdinstvima gde se svinje drže u dvořištima. Hranjenje svinja pomijama na farmama je strogo zabranjeno, kažu u Ministarstvu poljoprivrede. Kako kažu u resornom ministar-

U Suseku se udvostručio broj ovčara

„Naše svinje“ iz Makedonije!

U 2009. godini Srbija je iz sveta uvezla 4.200 tona svinjskog mesa i to je platila 13,7 miliona dolara. Ako se ovom dodaju i prerađevine od ovog mesa ukupan uvoz iznosio je 7.000 tona, pa smo za uvoz potrošili više od 20 miliona dolara. Kada je reč o izvozu on je iznosi 581,1 tonu i za to je dobijeno samo 2,4 miliona dolara. Mesa se uvozilo iz Italije, Španije, Mađarske, Grčke, Makedonije... Kada je u pitanju ova zemlja ex Jugoslavije karakteristično je da Srbija u Makedoniju izvozi velike količine kukuruzu. Sa tim kukuruzom u Makedoniji se hrane svinje i posle izvoze i prodaju u Srbiji

stvu, vakcinacija nije prihvatljiva u mnogim zemljama, naročito u onim koje su značajni izvoznici svinjskog mesa. Trgovinski partneri odbijaju da uvoze životinje iz područja gde se koristi vakcinacija, jer ne postoji razlika između vakcinisanih i prirodno

inficiranih serološki pozitivnih životinja.

Obavezno vakcinisanje svinja protiv kuge finansira se iz državnog budžeta od 2006. godine. Tada je, kažu u Ministarstvu poljoprivrede, poslednji put evidentirana velika epidemija sa 401 žarištem. Prema njihovim podacima, u Srbiji se godišnje vakciniše oko 3,5 miliona svinja protiv kuge. Evropska unija podržava aktivnosti veterinarske službe čiji je cilj iskorenjivanja ove bolesti bez vakcinacije. Uz to, EU finansira formiranje fonda u Srbiji, koji će osigurati troškove koji nastanu kada dođe do pojave žarišta kuge, a prestane se sa vakcinacijom. Uprava za veterinu je 2012. godine donela i strategiju iskorenjivanja kuge, uz postepen prestanak vakcinacije protiv ove bolesti. Za izvoz svinja i mesa od svinja u EU nije dovoljno da se samo doneše odluka o prestanku vakcinacije, već i da se dokaže odustup virusa kuge na teritoriji cele zemlje, uključujući i divlje svinje. Za to je potrebno i da prodje više od tri godine.

Veterinar Luka Stević objašnjava da mi nismo prečistili teren od kuge i da je imamo čak i na farmama. Pre dve godine (2012) na jednoj farmi bilo je ubijeno više desetina hiljada svinja.

- Treba nam potpuna vakcinacija, da bismo iskorenili bolest i prestali sa tim. Svako grlo mora da bude vakcinisano sto odsto tokom četiri godine i da se u tom periodu ne pojavi nijedne kuge. Tek tada se smatra da je to područje slobodno od bolesti. Mi nemamo takvu teritoriju, jer imamo problem u inspekciji i državi. Inspekcije ne radi svoj posao i ne kažnjavaju se oni koji zakonski ne dozvoljavaju da im svinje budu vakcinisane. Ako se i jedan odsto svinja ne vakciniše, to znači da se bolest prenosi i zadržava", kaže Stević.

Srpska svinjetina još dugo neće videti evropske prodavnice

Mladi se okreću ovčarstvu?

U Srbiji se poslednjih decenija, na žalost, malo grana poljoprivrede može podići ekspanzijom. Na sreću, ima i toga. Broj ovaca i koza je, u proteklih 10 godina udvostručen, tvrdi stručnjak u novosadskoj Poljoprivrednoj stanici Zoran Novaković. Ako uzmemo u obzir i period od 2002. kada je bio zabeležen najmanji broj ovaca u Vojvodini, oko 140 hiljada, i ako uporedimo sadašnje stanje kada je to oko 280 hiljada po najnovijem popisu, onda se može videti da je broj ovaca u Vojvodini za 10 godina povećan 100 odsto. To je izuzetno dobro. Uz povećanje broja ovaca, sve više se intenzivira i proizvodnja, objašnjava Novaković.

- Povećava se interesovanje mlađih ljudi za gajenje, naročito rasa tovognog tipa. Ako uzmemo rase Il d frans i Virtemberg, koje su se odomaćile, one su najbrojnije u kontrolisanoj populaciji. Samim tim moglo se videti i na poljoprivrednom sajmu 2014. godine, da je povećano interesovanje za „Il d fransom“, jer se desilo nešto što

raniye nije bilo da je broj izloženih „Il d frans“ grla bio jednak broju „Virtemberg grla - naglasio je Novaković.

Da se ovčarstvo isplati, ali i to da tržište traži te proizvode dokazuju i primer farmera u Suseku Jovice Mihajlović. On je napustio govedarstvo jer je ovčarstvo isplativije.

- Poslednjih godina se u našem okrugu udvostručio broj odgajivača ovaca i povećao broj samih jedinki. Razlog je taj što imamo pašnjake. Drugi razlog je to što smo prešli s gajenjem junadi na ovčarstvo jer je veća dobit od gajenja ovaca. Kada je reč o tržištu, sav plasman postižemo u trenutku kada rešimo da prodamo jagnjad. To rešavamo tako što imamo mnoge pečenjare koje uzimaju od nas. Ono što nam ostane nosimo industrijsama mesa - kaže Mihajlović.

Iako imaju tržište i dobre prirodne uslove, ovčarima i kozarima i te kako fali podrška države, kaže Mihajlović.

- Definitivno vidimo Vojvodinu u ovčarstvu i kozarstvu i planovi su da proširimo na nekih 300 ovaca koje će biti na jagnjenju. Definitivno nam treba podrška države pri uvozu ovnova jer nam trenutno nedostaje čista rasa Virtemberg. Malo je odgajivača koji imaju čistu rasu. Već nam je krv doista izmešana - apeluje Mihajlović.

Za veći uspeh i napredak ovčarstva i kozarstva u našoj zemlji neophodno je da se farmeri više udržuju. Formiranje klastera, zadruga i udruženja je rešenje koje zasigurno omogućuje bolji nastup na tržištu - koje je očigledno dovoljno veliko za sadašnje ali i za nove farmere.

Stočarstvo u brojkama

Poljoprivredom u Srbiji bavi se oko dva miliona ljudi. Prema poslednjem popisu ima 631.000 gazdinstava. Oko 500.000 je aktivnih poljoprivrednika. Stočarstvom se aktivno bavi njih 330.000. Srbija ima 4,1 miliona hektara obradivog poljoprivrednog zemljišta! Najnoviji podaci ukazuju da se koristi samo 3.360.000 hektara. Dakle, u parlogu je bilo 800.000 hektara! U kontrolisanom uzgoju životinja je samo pet odsto njih! Prosečna njiva je veličine 4,5 hektara. Gazdinstva sa posedom manjim od tri hektara u proseku imaju po jednu kravu. Ta gazdinstva u ukupnom broju goveda učestvuju sa oko 25 odsto!

Oko 330.000 agrarnih gazdinstava u Srbiji se bavi stočarstvom. U njihovim stajama sad se nalazi samo 920.762 grla. Dakle, po gazdinstvu tek 1,9 grla. Godišnji pad stočarstva i sad je između dva i tri odsto godišnje. Vrednost ove proizvodnje godišnje je oko 300 miliona evra. U Srbiji ima oko 436.000 krava mlekulja. One prosečno daju godišnje po 2.700 litara mleka. Poređenja radi, u Austriji ima 23.000 gazdinstava i oni imaju 436.000 krava mlekulja. Jedno grlo daje između 7.000 i 9.000 litara mleka godišnje.

U Srbiji se godišnje proizvode oko 1,5 milijardi litara mleka. Cilj je da to bude dve milijarde litara. Međutim, 2014. godine zabeležen je pad proizvodnje od oko 150 miliona litara „bele reke“ ili deset odsto. To se neoseti na tržištu jer se zbog rasta siromaštva sve manje troši mleko. Potrošnja je oko 50 litara godišnje po stanovniku... U Evropskoj uniji i zemljama kojima težimo to je i za tri puta više!

Od postojećeg proizvodnje danas se otkupi i preradi oko 900 miliona litara u 220 mlekaru. Ova industrija radi sa 50 odsto kapacitet! Opstaće samo mlekare koje budu dnevno prerađivala najmanje 50 tona mleka!

Govedarstvo Srbije se danas nalazi na nivou od 1910. godine!

(Nastaviće se)

Krah posle ulaska u EU!

Umesto da trguju svinjama i prasićima, hrvatski proizvođači svinjetine dočekaju i kraj ove godine jadikući i sležući ramenima, a svinjogojstvo rapidno propada otako je ta zemlja ušla u EU.

Veliki potražnja za svinjetinom u Seleni svinjokoljka i pripreme prasića za, na primer, Božić nekada je domaćim svinjogojcima bila prilika za zaradu, piše Jutarnji.hr.

Goran Jančo, predsednik Udrženja svinjogojaca Osječko-bašarske županije, kaže da je ruski embargo na uvoz evropskog mesa dodatno spustio cene svinjetine koja u Hrvatsku tradicionalno dolazi iz Nemačke, Danske, Španije, pa i iz Čilea. Domaća godišnja proizvodnja je oko milion komada to-

vljenika, a potrebe i potrošnja veći su od tri miliona.

Pa opet, broj proizvođača je sve manji jer poljoprivredna politika EU za period 2014-2020. ne predviđa stimulanse za svinjogojstvo. Velike članice EU štite svoju proizvodnju i tržišne viškove, pa tako sve zemlje koje su ušle u uniju 2004. imaju veliki pad u proizvodnji svinjetine.

- Nismo dobili odgovor na pitanje kako to da klanice u Mađarskoj dobijaju stimulans od 12 evra po zaklonom komadu, pa se nekome isplati da izvozi naše žive svinje u Mađarsku i da ih odande vraća kao polutke. Dakle, svinje se provozaju dva puta po 600 kilometara, i to se još nekom isplati - kaže Jančo.

On upozorava da je zbog usklađivanja s propisima EU u Slavoniji za poslednjih deset godina broj klanica opao sa 28 na samo dve. U celoj Hrvatskoj od 160 klanica ostalo tek petnaestak. Ni u Sloveniji nije bolje - od 50 klanica ostalo je pet, a u Rumuniji i Bugarskoj sve su pokupovali stranci koji, kao i u Mađarskoj, sada ubiraju stimulante koje su izlobirale njihove zemlje kod administracije EU.

Hrvatska je od početka najveći uvoznik svinjetine u EU, pa je i sada do prošlog Božića platiti 35 miliona evra za uvoz prasića! - Domaći su oko 15 kuna, a ovi uvozni ispod 10. Treba da vidite kako izgledaju pre klanja. Uglavnom škart roba", kaže Jančo.

(Nastaviće se)

PAPRIKA - KONTROLA BILJNIH BOLESTI U ORGANSKOJ PROIZVODNJI (3)

Lisna pegavost, antraknoza, pepelnica

Autor: Dr Alerksandra Bulajić
Poljoprivredni fakultet Beograd - Zemun
 (Preuzeto iz časopisa „Savremeni povrtar“)

Prema zakonima za gajenje organske paprike u većini zemalja u kontroli *P. nicotianae* osnovno je izbeći infestaciju zemljišta ovim patogenom kroz primenu plodoreda i zabranu gajenja paprika u monokulturi, a naročito zabranu gajenja paprika, ukoliko se u prethodnoj godini javila *P. nicotianae*. U organskoj proizvodnji nije moguće koristiti konvencionalne fungicide i sredstva za dezinfekciju zemljišta i zbog toga je mnogo napora uloženo u iznalaženje alternativnih metoda. Primena prirodnih jedinjenja obavezna je u organskoj proizvodnji, a sve se više primenjuje i u konvencionalnoj proizvodnji paprike, upravo zbog razvijene svesti o ekološkoj prihvatljivosti. Korišćenje prirodnih jedinjenja često se označava i kao biofumigacija i odnosi se na supresiju zemljjišnih patogena i štetnih organizama uopšte kroz oslobođanje jedinjenja koje sadrže biljke iz familije Brassicaceae (kupusnjače). Ove biljne vrste sadrže različite kolичine glukozinolata u svojim tkivima, koji podležu procesu hidrolize pod dejstvom određenih enzima. Proizvodi hidrolize naročito izotiocianat poznati su po svom širokom biocidnom delovanju i uključuju insekticidne, fungicidne, antibiotsko, nematocidno i fitotoksicne efekte. Biofumigacija se najčešće postiže tako što se zaore svež biljni materijal (zelena pokrvka), semenska sačma (sporedni proizvod posle prerade semena za proizvodnju ulja) ili osušeni biljni materijal tretiran tako da očuva aktivnost izotiocianata.

Pogodnost različitih biljnih delova i različitih biljnih vrsta iz familije Brassicaceae ispitivana je za suzbijanje *P. nicotianae*, kroz korišćenje njihovih isparljivih toksičnih jedinjenja. Tako se pokazalo da su vrste *Sinapis alba*, *Bassica carinata*, *B. nigra* i *B. oleracea* bile efikasne u inhibiciji rasta micelije *P. nicotianae*. Pošto je paprika prolećni ili jesenji usev u našoj zemlji, ove biljke moguće da se gaje u jesen i tokom topnjeg dela zime i ranog proleća da se inkorporiraju (zaoru) u zemljište, određeno vreme pre rasađivanja paprike. U nekim zemljama postoje i komercijalni preparati peleta *Brassica* koji se nalaze na tržištu i tada nije potrebno gajiti ove biljke, kao zelenu pokrvku pre zaoravanja, a pored toga komercijalne pelete su stabilne, ne zavise od vremenskih uslova (onoliko koliko biljke *Brassica* koje bi se sejale), a često su kombinovane sa hranljivim elementima tako da u isto vreme služe i kao ekološki prihvatljivo duživo. Svakako, pre primene komercijalnih peleta, neophodno je konsultovati sertifikaciono telo za organsku proizvodnju o prihvatljivosti ovog preparata.

Pošto je suzbijanje zemljjišnih gljiva prouzrokovачa topnjene rasade paprike i drugog povrća veliki problem u organskoj proizvodnji, postoje i specifične preporuke čiju efikasnost svačak treba ispitati. Kao jedna od mogućnosti pominje se i primena čaja od kamilice u zaštiti sejanaca od topnjena i poleganja. Po ovim preporukama, slab rastvor čaja od kamilice treba raspr

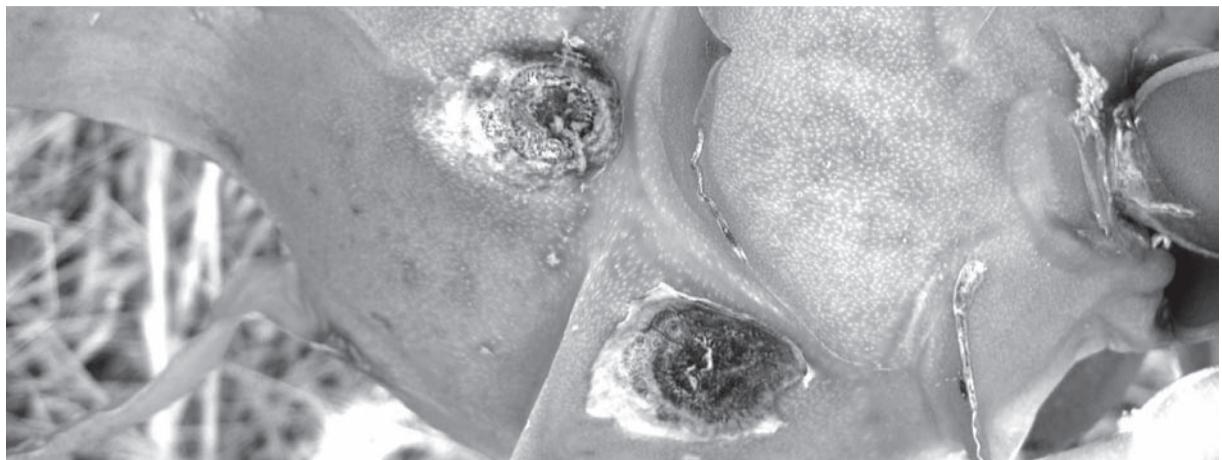
Dr Alerksandra Bulajić

skivati po površini zemlje 2-3 puta nedeljno. Navodi se da pošto čaj od kamilice poseduje antifungalna svojstva, njegova primena trebalo bi da onemoći ostvarenje zaraze, bilo od kojeg zemljjišnog patogena. Čaj za primenu priprema se tako što se kesica čaja prelije sa dve šolje proključale vode i ostavi da se ohladi. Dobijeni čaj se potom razredi da bude svetložučkaste boje i dobijenim rastvorom se tretiraju sejanci od momenta nicanja pa sve do rasađivanja na stalno mesto.

Lisna pegavost

Bolest paprike koja je poznata i pod nazivom "žablje oči" lista paprike izaziva gljiva *Cercospora capsici*. Simptomi se javljaju samo na lišću u vidu okruglastih pega sa svetlosivim centrom i crvenkasto-smeđim marginama (slika 5). Pege kasnije poprimaju zlatast odsjaj sa tamnim prstenom koji ih okružuje, a oko kojeg se formira i žuti oreol (slika 6). Ovakav izgled podseća na oči žabe, odakle i potiče ime bolesti. U uslovima visoke vlažnosti uz pomoć lupe, u centru pega mogu da se uoči karakteristične igličaste konidije, koje se uzdižu sa sitnih crnih tvorevinama gljive, stroma. Centar pega se starenjem suši i ispada tako da list poprima šupljikav izgled. Pege mogu da se javi i na lisnim petljikama i stablu, dok se na plodovima ne javljaju. Kada se formira veliki broj pega na listovima, dolazi do defolijacije, zbog čega se često na plodu javljuju takozvane sunčane pege. Patogen se održava i prenosi semenom, kao i najmanje jednu vegetaciju u obliku stroma u zaraženim biljnim ostacima u zemljištu. Do zaraze lista dolazi direktnim prodiranjem prokljajale konidije koja za kljanjanje i prodor zahteva kap vode, ili čak samo jaku maglu po nekim podacima. Bolest se najbrže širi u uslovima toplog vremena s obiljem padavina (ili zalivanja odozgo) preko noći. Gljiva se širi vetrom, zapljušavanjem vodom, kišom nošenom vetrom, ali i na oruđu, odeći radnika i direktnim dodirom listova zaraženih i zdravih biljaka.

Kontrola *C. capsici* prouzrokovaća lisne pegavosti može da se sproveđe doslednim merama koje podra-

Colletotrichum sp. ulegnute fleke na plodu

zumevaju upotrebu zdravog semena, bez prisustva gljive i stroge primene plodoreda. Ukoliko je neophodno, same može da se podvrgne termoterapiji, izlaganjem delovanju tople vode na temperaturi 52°C u trajanju od 30 min. Prilikom primene termoterapije potrebno je biti veoma precizan u pogledu dostignute temperature i odmah po isteku predviđenog vremena same je neophodno potopiti u hladnu vodu da bi se izbeglo produženo delovanje površinskih temperatura. Ukoliko se ne obrati pažnja i termoterapiji sprovede nepravilno, može doći do gubitka klijavosti semena. Prilikom proizvodnje rasada, obavezno redovno kontrolisati izgled i prisustvo simptoma na mladim biljkama. Ukoliko se uoči simptomi, odmah ukloniti zaražene biljke i nekoliko susednih jer mogu biti zaražene, a da simptomi još uvek nisu vidljivi.

Cercospora capsici izgled pega na listu

Kontrola bolesti u polju zahteva da se biljke sade na odgovarajućem rastojanju da bi se obezbedila dobra aeracija i time izbegli dugi periodi kada je lišće vlažno. Posle berbe odmah uništiti sve biljne ostatke dubokim zaoravanjem ili sakupljanjem i spaljivanjem. Primjenjivati najmanje dvo-godišnji plodored, a posebnu pažnju obratiti i suzbijanju korova naročito iz familije Solanaceae, koji mogu da posluže kao alternativni domaćin. Na tržištu postoje i sorte paprika sa zadržavajućom otpornošću, tako da ih u područjima gde se *C. capsici* javlja treba gajiti. Bez obzira na to da li je po lokalno primenjivanim zakonima dozvoljena primena bakarnih jedinjenja za direktnu zaštitu, prema raspoloživim podacima ovi fungicidi nisu previše efikasni u suzbijanju *C. capsici*.

Antraknoza

Poslednjih godina u više različitih proizvodnih područja paprika, kako organske tako i konvencionalno proizvedene, antraknoza postaje sve značajnija bolest, nanoseći i u poslednje vreme sve češće velike stete. Antraknoza najčešće izazivaju tri vrste roda *Colletotrichum* i to *C. piperatum*, *C. capsici* i u poslednje vreme sve češće *C. acutatum*. Najčešći i najznačajniji izvor zaraze ovim gljivama predstavlja zaraženo seme tako da je setva zdravog semena, bez patogena, prvi i najznačajniji korak u zaštiti organske i konvencionalne paprike. Mada su vrste roda *Colletotrichum* češće kao pa-

togeni paradajza i plavog patlidžana, kod paprike najčešće su ugrožene crvene i žute sorte sa proizvedenim vremenom sazrevanja plodova. Pojavom *C. acutatum* na paprići ispostavilo se da je ova vrsta više agresivnija i patogenija i da nanosi sve značajnijem štete, naročito u organskoj paprici. Ove vrste se redje javljaju na vegetativnim delovima paprike, ali su zato pege na plodu česte tako da su gubici u prinisu često, katastrofalni.

Simptomi na kako nezrelim, tako i zrelim plodovima paprika su u vidu okruglastih pega, koje rastu do nekoliko cm površine i ulegnute su (slika 7). U vlažnim uslovima u okviru pega uočava se žućkasto do roze vlažna masa spora u okviru koje često mogu čak i golin okom da se uoči crne sete ili dlake. Razvoju bolesti pogoduje toplo i vlažno vreme, naročito pojавa magle, kiše ili navodnjavanja zalivanjem odozgo, uz slabo proveravanje biljaka. Ovi patogeni održavaju se između dve vegetacije u zaraženim biljnim ostacima i semenu, što naročito treba imati u vidu prilikom dizajniranja strategija kontrole.

Osnovni način kontrole vrsta roda *Colletotrichum*, kao prouzrokovacha antraknoze uključuje upotrebu zdravog semena paprika za proizvodnju rasada. Pošto se patogen širi isključivo klišnjim kapima koje ne mogu biti prenate na prevelike udaljenosti, korišćenje zdravog semena obezbeđuje da se zatvori najznačajniji put unesenja patogena u usev organske paprike. Proizvodnja zdravog semena paprike ključna je za uspeh zastite organske paprike od prouzrokovacha antraknoze. Ukoliko se same sakuplja isključivo sa zdravih biljaka i obezbedi se da tokom odvajanja i ispiranja semena od mezokarpa ploda nema zagađenja, trebalo bi da bude zadovoljavajućeg zdravstvenog stanja. Ukoliko je potrebno i dozvoljen mogu da se primene i određena dezinfekcionala sredstva (na primer varikina), što svakako treba proveriti s odgovornim sertifikacionim telom. U pojedinim zemljama dozvoljena je upotreba preparata na bazi hlora, uz uslov da ostaci hlora u vodi za ispiranje semena budu ispod nivoa dozvoljenog u vodi za piće.

Od ostalih agrotehničkih mera koje doprinose kontroli antraknoze jeste i plodored od najmanje 3-4 godine s usevima koji nisu srođni paprici, kao i uklanjanje, zaoravanje ili spaljivanje, zaraženih biljnih ostataka i kontrola samoniklih biljaka i korova, koji bi mogli da posluže kao alternativni domaćin patogenu. Tokom vegetacije korisno je i uklanjati zaražene i biljke sa simptomima, jer se time uklanja inokulum i usporava dalje širenje bolesti. Prilikom izbora parcele za gajenje važno je obezbediti dobro drenirano zemljište gde nema delova gde se zadržava voda, naročito kada je reč o proizvodnji rasada. Kao najefikasnija mera kontrole preporučuje se gajenje otpornih sorti i varijeteta paprike. Na tržištu više zemalja postoje sorte paprike otporne na antraknozu, tako da prilikom izbora sorte dobro je proveriti kako je deklarisan nivo otpornosti.

Od direktnih mera suzbijanja vrsta roda *Colletotrichum* u organskoj proizvodnji paprike preporučuje se primećena preparata na bazi antagonističke bakterije *Pseudomonas fluorescens* za tretiranje semena, kao i biljaka u pro-

izvodnji. Postoje podaci i o efikasnosti vrsta iz roda *Trichoderrina* u sprečavanju infekcije paprika sa *C. capsici*. Pored toga, kao mogući biološki agensi za suzbijanje *Colletotrichum sp.* testirani su i *Bacillus subtilis* i *Candida oleophila*. Od brojnih biljnih ekstrakata čija je efikasnost u kontroli *Colletotrichum sp.* testirana, kao efikasni za tretiranje semena, pokazali su se grubi ekstrakti rizoma, listova ili stabla *Acorus calamus*, *Cymbopogon martinii*, *Ocimum sanctum* i *Azadirachta indica*, smanjujući porast micelije patogena.

Peplnica

U povoljnim uslovima, u prisustvu inokuluma na osetljivim sortama paprika može da se javi peplnica izazvana sa *Leveilula taurica*. Razvoj bolesti potpomaže toplo vreme i prisustvo vlage, koja nije ograničavajući faktor za ostvarenje zaraze. Mada visoka relativna vlažnost vazduha obezbeđuje veću klijavost konidija patogena, do zaraza može doći i pri srednjim ili čak nižim vrednostima vlažnosti vazduha. Ovako niski zahlevi za vlagom razlikuju prouzrokovacha peplnica od svih drugih fitopatogenih gljiva. U povoljnim uslovima zaraza se brzo širi pomoću konidija koje raznosi vetar. Patogen uglavnom napada listove, mada povremeno može da zarazi i plodove. Iako je razvoj bolesti najintenzivniji na starijim listovima neposredno pred zamenjivanjem ploda, do zaraza može doći bilo kada tokom sezone gajenja. Rane zaraze kao posledicu imaju velike štete. Iako se za razliku od ostalih prouzrokovacha peplnica od svih drugih fitopatogenih gljiva. U povoljnim uslovima zaraza se brzo širi pomoću konidija koje raznosi vetar. Patogen uglavnom napada listove, mada povremeno može da zarazi i plodove. Iako je razvoj bolesti najintenzivniji na starijim listovima neposredno pred zamenjivanjem ploda, do zaraza može doći bilo kada tokom sezone gajenja. Rane zaraze kao posledicu imaju velike štete. Iako se za razliku od ostalih prouzrokovacha peplnica od svih drugih fitopatogenih gljiva. U povoljnim uslovima zaraza se brzo širi pomoću konidija koje raznosi vetar. Patogen uglavnom napada listove, mada povremeno može da zarazi i plodove. Iako je razvoj bolesti najintenzivniji na starijim listovima neposredno pred zamenjivanjem ploda, do zaraza može doći bilo kada tokom sezone gajenja. Rane zaraze kao posledicu imaju velike štete. Iako se za razliku od ostalih prouzrokovacha peplnica od svih drugih fitopatogenih gljiva. U povoljnim uslovima zaraza se brzo širi pomoću konidija koje raznosi vetar. Patogen uglavnom napada listove, mada povremeno može da zarazi i plodove. Iako je razvoj bolesti najintenzivniji na starijim listovima neposredno pred zamenjivanjem ploda, do zaraza može doći bilo kada tokom sezone gajenja. Rane zaraze kao posledicu imaju velike štete. Iako se za razliku od ostalih prouzrokovacha peplnica od svih drugih fitopatogenih gljiva. U povoljnim uslovima zaraza se brzo širi pomoću konidija koje raznosi vetar. Patogen uglavnom napada listove, mada povremeno može da zarazi i plodove. Iako je razvoj bolesti najintenzivniji na starijim listovima neposredno pred zamenjivanjem ploda, do zaraza može doći bilo kada tokom sezone gajenja. Rane zaraze kao posledicu imaju velike štete. Iako se za razliku od ostalih prouzrokovacha peplnica od svih drugih fitopatogenih gljiva. U povoljnim uslovima zaraza se brzo širi pomoću konidija koje raznosi vetar. Patogen uglavnom napada listove, mada povremeno može da zarazi i plodove. Iako je razvoj bolesti najintenzivniji na starijim listovima neposredno pred zamenjivanjem ploda, do zaraza može doći bilo kada tokom sezone gajenja. Rane zaraze kao posledicu imaju velike štete. Iako se za razliku od ostalih prouzrokovacha peplnica od svih drugih fitopatogenih gljiva. U povoljnim uslovima zaraza se brzo širi pomoću konidija koje raznosi vetar. Patogen uglavnom napada listove, mada povremeno može da zarazi i plodove. Iako je razvoj bolesti najintenzivniji na starijim listovima neposredno pred zamenjivanjem ploda, do zaraza može doći bilo kada tokom sezone gajenja. Rane zaraze kao posledicu imaju velike štete. Iako se za razliku od ostalih prouzrokovacha peplnica od svih drugih fitopatogenih gljiva. U povoljnim uslovima zaraza se brzo širi pomoću konidija koje raznosi vetar. Patogen uglavnom napada listove, mada povremeno može da zarazi i plodove. Iako je razvoj bolesti najintenzivniji na starijim listovima neposredno pred zamenjivanjem ploda, do zaraza može doći bilo kada tokom sezone gajenja. Rane zaraze kao posledicu imaju velike štete. Iako se za razliku od ostalih prouzrokovacha peplnica od svih drugih fitopatogenih gljiva. U povoljnim uslovima zaraza se brzo širi pomoću konidija koje raznosi vetar. Patogen uglavnom napada listove, mada povremeno može da zarazi i plodove. Iako je razvoj bolesti najintenzivniji na starijim listovima neposredno pred zamenjivanjem ploda, do zaraza može doći bilo kada tokom sezone gajenja. Rane zaraze kao posledicu imaju velike štete. Iako se za razliku od ostalih prouzrokovacha peplnica od svih drugih fitopatogenih gljiva. U povoljnim uslovima zaraza se brzo širi pomoću konidija koje raznosi vetar. Patogen uglavnom napada listove, mada povremeno može da zarazi i plodove. Iako je razvoj bolesti najintenzivniji na starijim listovima neposredno pred zamenjivanjem ploda, do zaraza može doći bilo kada tokom sezone gajenja. Rane zaraze kao posledicu imaju velike štete. Iako se za razliku od ostalih prouzrokovacha peplnica od svih drugih fitopatogenih gljiva. U povoljnim uslovima zaraza se brzo širi pomoću konidija koje raznosi vetar. Patogen uglavnom napada listove, mada povremeno može da zarazi i plodove. Iako je razvoj bolesti najintenzivniji na starijim listovima neposredno pred zamenjivanjem ploda, do zaraza može doći bilo kada tokom sezone gajenja. Rane zaraze kao posledicu imaju velike štete. Iako se za razliku od ostalih prouzrokovacha peplnica od svih drugih fitopatogenih gljiva. U povoljnim uslovima zaraza se brzo širi pomoću konidija koje raznosi vetar. Patogen uglavnom napada listove, mada povremeno može da zarazi i plodove. Iako je razvoj bolesti najintenzivniji na starijim listovima neposredno pred zamenjivanjem ploda, do zaraza može doći bilo kada tokom sezone gajenja. Rane zaraze kao posledicu imaju velike štete. Iako se za razliku od ostalih prouzrokovacha peplnica od svih drugih fitopatogenih gljiva. U povoljnim uslovima zaraza se brzo širi pomoću konidija koje raznosi vetar. Patogen uglavnom napada listove, mada povremeno može da zarazi i plodove. Iako je razvoj bolesti najintenzivniji na starijim listovima neposredno pred zamenjivanjem ploda, do zaraza može doći bilo kada tokom sezone gajenja. Rane zaraze kao posledicu imaju velike štete. Iako se za razliku od ostalih prouzrokovacha peplnica od svih drugih fitopatogenih gljiva. U povoljnim uslovima zaraza se brzo širi pomoću konidija koje raznosi vetar. Patogen uglavnom napada listove, mada povremeno može da zarazi i plodove. Iako je razvoj bolesti najintenzivniji na starijim listovima neposredno pred zamenjivanjem ploda, do zaraza može doći bilo kada tok

NOVI SAD • NEZADOVOLJSTVO ODGAJIVAČA SVINJA

Traže ukinjanje SSP

Jedan od predloga poljoprivrednika koji su protestovali u Bogatiću bio je da Srbija jednostrano ukine Sporazum o stabilizaciji i pri-druživanju, koji predviđa postepeno smanjivanje carina i prelemana na uvoz poljoprivrednih proizvoda iz EU. U isto vreme, u Ministarstvu poljoprivrede kažu da to nije izvodljivo.

Jedan od tovljača koji predlaže ukinjanje SSP **Zoran Jurišić** kaže da su u Mačvi u poslednja dva meseca proizvođači na razlici u ceni izgubili toliko novca kojim bi se mogla izgraditi najsvremenija klanica.

I pored toga što se cena tovljenika trenutno raste, uvoz se i dalje nastavlja.

Zoran Rajić

- Nedavno sam i na graničnom prelazu Šid sa Hrvatskom video nekoliko šlepera prepunih svinja koje se uvoze u Srbiju. To je preteralo svaku meru, dokle više tako? Taman je cena tovljenika počela malo da raste, oni su ponovo krenuli sa uvozom. Zar treba da nam džabe pokupe i ono malo tovljenika što je preostalo – pita se ogorčeno Jurišić.

Pomoćnik pokrajinskog sekretara za poljoprivredu, bivši pomoćnik u Ministarstvu poljoprivrede **Slobodan Teofanov** za RTV je istakao da "sada plaćamo cenu što kao država nismo svojevremeno iskoristili šansu i povukli sredstva iz fondova EU koji su nam bili na raspolaganju i povećali direktna daavnja po grlu stoke".

- SSP funkcioniše, a mi smo promenom ministara od kojih svako sprovodi svoju politiku, došli do toga da su neke najbitnije stvari proceduralne prirode zakasnele – naglasio je Teofanov.

Državni sekretar **Zoran Rajić** rekaо je za RTV da smo kao država preuzeli velike obaveze sklapanjem SSP i da se ovaj sporazum ne može ukinuti.

- Naši predstavnici su u Bruselu razgovarali sa predstavnicima EU o tome kako da rešimo ovaj problem jer postoji mogućnost da se privremeno reaguje u slučaju kriznih situacija i poremećaja na tržištu. Doduše, nismo dobili

konkretni odgovor šta da se radi, ali mislimo da je generalno zauzet stav da se ne ide na ponovno vraćanje carina i prelevmana – rekao je Rajić i dodao da će klanice svinje otkupljivati po ceni od 145 dinara za kilogram. Uskoro će i Ministarstvo finansijskih rezervi reagovati kako bi se zbog prekomernog uvoza zaštitalo domaće mlekarstvo.

On je posebno naglasio da najnovijom uredbom o raspodeli agrarnih podsticaja za ovu godinu stočari dobiju najviše novca, kako bi povećali svoju konkurentnost.

S. P.

Srbiju preplavile svinje iz uvoza

NOVI SAD • OGORČENI I PROIZVOĐAČI MLEKA

Nemaju kome da prodaju mleko

Iako ne zvuči realno, subvencije u Evropskoj uniji su takve, da je gotov mlečni proizvod jeftiniji od sirovine

Stočari koji prosiplaju mleko u znak protesta, slika je koju u poslednje vreme sve je češće vidimo u Srbiji. Proizvođači kažu da im nikada nije bilo gore, pa pored loše otkupne cene, sada strahuju hoće li imati kome da predaju mleko.

Goran Stojanov jedan je od stočara koji u poslednjih mesec dana nema gde da preda mleko. On je u "Imlekovoj" otkupnoj stanici u Kaću dobio odbijenicu, uz obrazloženje da mleko sadrži 25 odsto vode. Stojanov kaže da su tog dana uzeta dva uzorka.

- Jedan je rađen za "Imlek" a drugi je rađen za novosadski fakultet. Znači ta dva uporedna uzorka su nošena na analizu. Na ovom uzorku što je rađeno na fakultetu, nema vode, a na ovom što je "Imlek" radio nađena je voda – kaže Stojanov.

U "Imleku" kažu da isključuju mogućnost greške, ali su nam isto tako u telefonskom razgovoru potvrdili da je ponavljanje analiza moguće.

Istovremeno, zbog zabrane izvoza u Rusiju, Evropa je preplavljena mlekom, a kako bi se rešili viškova,

Goran Stojanov

Sanja Bugarski

nas se dešava suprotno, kod nas se dešava da država nije zainteresovana – navodi Bugarski.

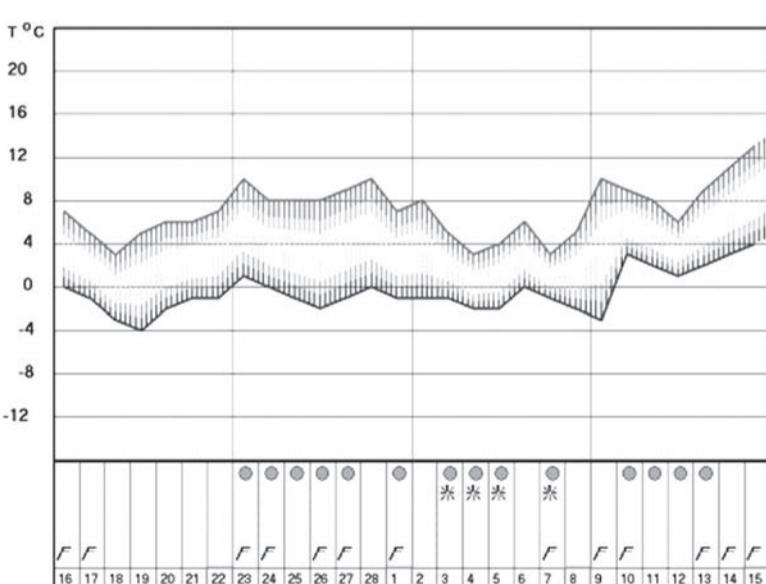
Kako ne bi prosipao mleko, naši domaćini, kao što je Goran, počeli su da ga dele po selu. Ali kaže, više je goriva potrošio nego što je mleka poklonio.

U Kaću ne postoji druga otkupna stanica. Kako mleko ne bi bacali, Stojanovi su počeli da prave sir. Prodaja, kažu, ide teško.

S. P.

Prognoza vremena do 15. marta

ГРМЉАВИНА = КИША = МАГЛА = СНЕГ = ВЕТАР – МАКСИМАЛНА ТЕМП. – МИНИМАЛНА ТЕМП.

Promet roba na Produktnoj berzi

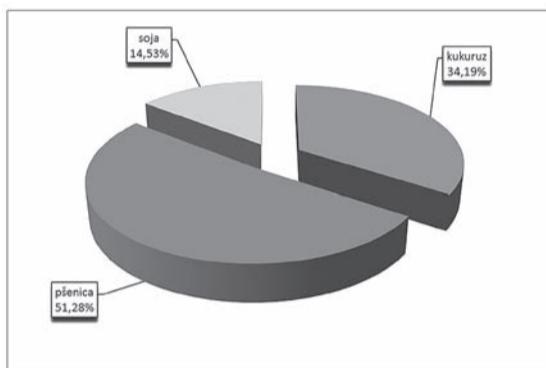
od 16. do 20. februara 2015.

Najvažnije iz protekle nedelje:

- Rast cene kukuruza
- Pad cene pšenice
- Dešavanja na svetskim berzama

Bez obzira na okolnost da je radna nedelja trajala svega tri radna dana, konstataciju o padu prometa ipak, na bazi interesa za trgovanjem preko novosadske berze možemo smatrati tačnom. Trodnevno trgovanje na "Produktnoj berzi" donelo je skromni promet od svega 685 tona robe, što je rezultiralo finansijskim ukupnim prometom od 17.616.500 dinara. Imajući u vidu već pomenutu okolnost o kraćoj radnoj nedelji, statističko poređenje sa aspektom ukupnog prometa, protekle, sa prethodnom nedeljom nije realno, te se ovaj podatak neće iskazati u ovom izveštaju.

PRODEX

PRODEX se tek neznatno pomerio u odnosu na prošli petak i na dan 20.02.2015. godine on iznosi

211,26 indeksnih poena što je za 0,19 indeksnih poena manje nego pre nedelju dana.

Pregled zaključenih i ponuđenih količina, kao i dijapazon zaključenih i ponuđenih cena poljoprivrednih proizvoda tokom protekle nedelje, dati su u sledećoj tabeli:

ROBA	PONUЂENA KOLIČINA (t)	CENA PONUDE DIN/KG SA PDV-OM	ZAKLJUČENA KOLIČINA (t)	ZAKLJUČENA CENA DIN/KG SA PDV-OM	PROMENA U ODNOSU NA PRETHODNU NEDELJU
Kukuruz, rod 2014.	2250	16,94-17,16	250	16,94-17,05	+1,73%
Pšenica rod 2014.	500	24,42	300	24,42	-0,45%
Soja, rod 2014. (vlaga do 13,5%)	85	44,55	85	44,55	-
Soja, rod 2014. (vlaga do 14%)	50	44,88	50	44,88	-

Strane Rusije reagovalo je rastom cene i to je imalo uticaja i na naše tržište. Međutim, najnoviji podaci ukazuju da uvođenje ove mere od strane ruske vlade nije imalo veliki efekat na izvoz iz ove zemlje, što je ponovo vratio cenu pšenice na niže pozicije. Da li je to bio najuticajniji faktor koji je pokrenuo i pad naše pšenice pokazuje naredni period. Inače prosečna cena trgovanja ove robe je iznosila 22,42 din/kg (22,20 bez PDV), što je za 0,45% pad u odnosu na prethodnu nedelju. Ono što daje z pravo po-

četnoj konstataciji jeste okolnost da su ponude na samom kraju nedelje znatno niže od realizovane cene, ali čak ni takve ponude nemaju odgovarajući odgovor na strani tražnje.

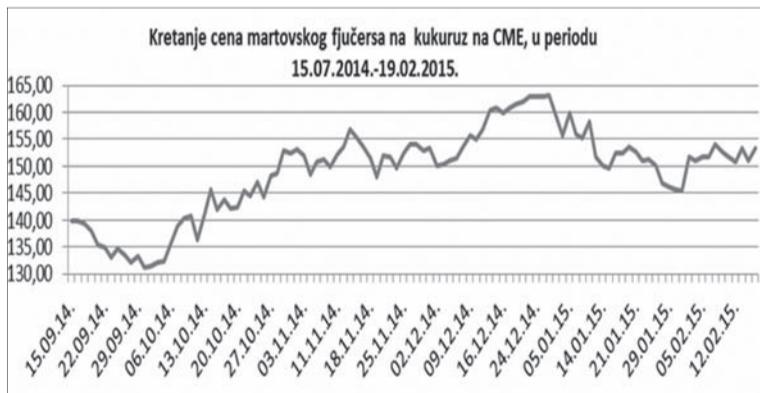
Cena kukuruza za razliku od pšenice je u porastu. Prosečna cena trgovanja od 17,04 din/kg (15,49 bez PDV) za 1,75% je veća od prosečne cene u prethodnoj nedelji. Ovaj cenovni rast potpuno je korelativan sa dešavanjima na referentnim svetskim i regionalnim tržištima.

Soje ima dovoljno u ponudi na srpskom tržištu. Prisutnost ove robe na novosadskoj berzi samo je još jedan dokaz više u prilog toj konstataciji. Ono što je specifično za ponudu ove robe jeste okolnost da se sve više u ponudi javlja soja sa povećanim procenom vlage. Tako je bilo i protekle nedelje, kada su se sva tri kuponpredajna ugovora odnosila na soju sa vlagom iznad parametra SRPS kvaliteta i to po prosečnoj ceni od 44,67 din/kg (40,61 bez PDV).

Cene poljoprivrednih proizvoda u protekloj nedelji na vodećim robnim berzama su bile sledeće:

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP MART 2014.					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	peta
Pšenica	191,62 \$/t	191,62 \$/t	196,44 \$/t	193,86 \$/t	193,86 \$/t
Kukuruz	150,78 \$/t	150,78 \$/t	153,30 \$/t	151,02 \$/t	153,38 \$/t

Izvozna trgovina u Americi nastavlja sa razočaranjem vajućim tempom. Nedeljna izvozna prodaja od samo 409.300 tona, bila je u proseku sa proteklim nedeljama, a dodaje se kumulativnom nivou izvoza od 20,7 miliona tona, ili -24% u odnosu na prešlu godinu. Jedini svetlu tačku na američki izvoz pšenice, dao je

Egiptski GASC satenderom za američku SRW i/ili SW pšenicu. Uzlazni trend kretanja pšenice omogućen je na osnovu veoma hladnih uslova u SRW regionu, kao i sušnog vremena u HRW regionu.

Sa druge strane, izvozna aktivnost američkog kukuruza je bila na zavidnom nivou od 1,0 milion

tona, odnosno kumulativnih 33,2 miliona tona (34,5 miliona tona prešla godina). Zalihe etanola dostigle rekordan nivo u protekli dve godine.

Cena kukuruza je u proteklih nedelja dana skočila za 1,72%, dok je vrednost pšenice zabeležila skok, koji je iznosio 1,17%.

BUDIMPEŠTA	
PŠENICA	KUKURUZ
180,51 EUR/t (futures mar 14)	131,79 EUR/t (futures mar 14)

EURONEXT PARIZ	
PŠENICA	KUKURUZ
187,25 EUR/t (futures mar 14)	153,00 EUR/t (futures mar 14)

Martovski fjučers na kukuruz u Budimpešti, pao je za 0,79%, dok je ista kultura na berzi u Parizu vrednosno ojačala za 0,49%. Martovski fjučers na pšenicu u Budimpešti je skočio za 0,19%, dok je ista kultura u Parizu, ojačala za 1,49%.

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	peta

<tbl_r cells="6" ix="4" maxcspan="1" maxrspan="1"

VOĆE 16.2.2015.-23.2.2015.

Mesto prikupljanja cena: Beograd - kvantaška pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Ananas (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	180.00	180.00	180.00	rast	vrlo slaba
2	Banana (sve sorte)	Uvoz(Ekvador)	kg	135.00	140.00	140.00	rast	dobra
3	Grejpfrut (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	95.00	100.00	95.00	rast	prosečna
4	Grožđe (belo ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	320.00	350.00	350.00	rast	vrlo slaba
5	Grožđe (crno ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	320.00	350.00	350.00	rast	vrlo slaba
6	Jabuka (Ajdared)	Domaće	kg	45.00	50.00	50.00	bez promene	dobra
7	Jabuka (Ajdared)	Uvoz(uvoz)	kg	55.00	55.00	55.00	-	slaba
8	Jabuka (Delišes ruž.)	Domaće	kg	65.00	70.00	70.00	-	vrlo slaba
9	Jabuka (Delišes ruž.)	Uvoz(uvoz)	kg	90.00	95.00	90.00	rast	vrlo slaba
10	Jabuka (Delišes zlatni)	Domaće	kg	60.00	70.00	65.00	bez promene	prosečna
11	Jabuka (Delišes zlatni)	Uvoz(uvoz)	kg	75.00	75.00	75.00	pad	slaba
12	Jabuka (Greni Smit)	Domaće	kg	60.00	70.00	65.00	rast	slaba
13	Jabuka (Jonagold)	Domaće	kg	55.00	65.00	55.00	rast	prosečna
14	Jabuka (Mucu)	Domaće	kg	50.00	60.00	55.00	rast	vrlo slaba
15	Jabuka (ostale)	Domaće	kg	55.00	65.00	60.00	bez promene	slaba
16	Jagoda (sve sorte)	Uvoz(Grčka)	kg	40.00	450.00	450.00	rast	vrlo slaba
17	Kivi (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	90.00	95.00	95.00	-	vrlo slaba
18	Kivi (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	150.00	155.00	150.00	rast	vrlo slaba
19	Kruska (Viljamovka)	Domaće	kg	100.00	100.00	100.00	bez promene	vrlo slaba

POVRĆE 16.2.2015.-23.2.2015.

Mesto prikupljanja cena: Beograd - kvantaška pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Blitva (sve sorte)	Domaće	vezu	25.00	30.00	27.00	pad	slaba
2	Brokolija (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	170.00	200.00	180.00	pad	vrlo slaba
3	Celer (sve sorte)	Domaće	kg	140.00	150.00	140.00	rast	slaba
4	Cvekla (sve sorte)	Domaće	kg	40.00	45.00	40.00	bez promene	prosečna
5	Karfiol (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	160.00	190.00	180.00	pad	vrlo slaba
6	Kej (sve sorte)	Domaće	kg	100.00	120.00	100.00	bez promene	vrlo slaba
7	Kej pupčar (sve sorte)	Domaće	kg	200.00	220.00	200.00	rast	vrlo slaba
8	Krastavac (salatar)	Uvoz(uvoz)	kg	220.00	240.00	220.00	-	vrlo slaba
9	Krastavac (salatar)	Uvoz(uvoz)	kg	190.00	200.00	200.00	rast	slaba
10	Krompir (beli)	Domaće	kg	30.00	40.00	35.00	bez promene	dobra
11	Krompir (crveni)	Domaće	kg	30.00	35.00	35.00	bez promene	dobra
12	Krompir (mladi)	Uvoz(Francuska)	kg	160.00	170.00	160.00	pad	vrlo slaba
13	Kupus (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	65.00	75.00	70.00	pad	slaba
14	Luk beli (sve sorte)	Domaće	kg	300.00	400.00	300.00	rast	prosečna
15	Luk crni (mladi)	Domaće	vezu	22.00	25.00	23.00	rast	slaba
16	Luk crni (sve sorte)	Domaće	kg	27.00	30.00	30.00	bez promene	dobra
17	Paprika (Babura)	Uvoz(uvoz)	kg	180.00	280.00	220.00	rast	vrlo slaba
18	Paprika (ljuta)	Uvoz(Grčka)	kg	350.00	400.00	400.00	-	vrlo slaba
19	Paprika (ostala)	Uvoz(uvoz)	kg	220.00	250.00	230.00	rast	vrlo slaba
20	Paprika (silja)	Uvoz(uvoz)	kg	220.00	250.00	230.00	rast	vrlo slaba
21	Paradajz (chery)	Uvoz(uvoz)	kg	220.00	300.00	260.00	bez promene	vrlo slaba
22	Paradajz (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	140.00	165.00	150.00	pad	slaba
23	Pasulj (beli gradištanac)	Uvoz(uvoz)	kg	240.00	240.00	240.00	rast	prosečna
24	Pasulj (beli tetovac)	Uvoz(uvoz)	kg	250.00	300.00	300.00	bez promene	slaba
25	Pasulj (beli)	Domaće	kg	220.00	230.00	220.00	pad	prosečna
26	Pasulj (šareni)	Uvoz(uvoz)	kg	240.00	250.00	250.00	bez promene	prosečna
27	Pasulj (žuti)	Uvoz(uvoz)	kg	300.00	300.00	300.00	bez promene	vrlo slaba
28	Patlidžan (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	190.00	250.00	220.00	rast	vrlo slaba
29	Paškanat (sve sorte)	Domaće	kg	150.00	150.00	150.00	bez promene	prosečna
30	Peršun (korenaš)	Domaće	kg	150.00	150.00	150.00	bez promene	prosečna

IZVEŠTAJ ZA ŽITARICE, ULJANE KULTURE I KRMNO BILJE

* Kvalitet proizvoda je prema JUS standardima ukoliko drugačije nije naznačeno

GAZDINSTVO Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Lucerka (seno u balama)	bala 12-25kg	Domaće	kg	15.00	20.00	20.00	bez promene	dobra

MALOPRODAJNA Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	17.00	19.00	18.00	pad	prosečna
2	Lucerkino brašno (min 15% proteina)	džak 25kg	Domaće	kg	30.00	45.00	40.00	bez promene	slaba
3	Pšenica	džak 50kg	Domaće	kg	22.00	24.00	23.00	pad	slaba
4	Sojina sačma (44% proteina)	džak 33kg	Domaće	kg	80.00	100.00	90.00	bez promene	prosečna
5	Stočno brašno	džak 33kg	Domaće	kg	16.00	18.00	17.00	bez promene	dobra
6	Suncokretova sačma (33% proteina)	džak 33kg	Domaće	kg	30.00	40.00	35.00	bez promene	prosečna

PIJACA Mesto prikupljanja cena: Loznica

<tbl

MALI OGLASI

POLJOPRIVREDNA MEHANIZACIJA

- Prodajem Vladimirca novi tip sa jednim menjacem u dobrom stanju i setvospremac. Tel: 467-717.
- Rakovica 65 4.900€, 1991. god. ekstra stanje, nije puco blok, nije farbana, odjavljene tablice, prvi vlasnik. Tel: 063/531-155.
- IMT 539 4.800€, 1992. god. u perfektnom stanju, 1920 radnih sati, kabina, kompresor, sve fabričko na njemu, sve gume nove, izuzetno očuvan, prvi vlasnik. Tel: 063/531-155.
- Traktor Volvo bm814, 5.800€. Traktor u dobrom stanju, sve ispravno. Tel: 060/471-47-88.
- Berač 221 sa bunkerom i rudom na hidraulično ukrštanje, u dobrom stanju. Tel: 060/066-45-96.
- Zmajevka tip 470. Svetlosna signalizacija, vazdušne kočnice, kipuje, ima i ručnu kipu. Pod-lim 3mm, ojačana, široke gume, registrovana. Tel: 022/265-61-11.
- Deutz Fahr 6.50 11.500€, 1985. god. u odličnom stanju, 140KS, zadnje gume nove, registrovan, može zamena. Tel: 063/531-155.
- Zmaj prikolica. Prikolica je izremontovana sasija, ispeškarena stranice 2mm, patos 5mm, gume nove, registrovana. Tel: 064/193-69-97.
- Belarus T40 1.600€. Telefon 1015/450-144.
- Massey Ferguson 3090 10.700€, 1988. god. u ekstra stanju, 110KS, registrovan, može zamena. Tel: 063/531-155.
- Traktor Same Silver u dobrom stanju, godište 2004., 105 KS. Cena 7.000 evra. Tel: 065/900-72-72.
- Prodajem traktorsku frezu IMT. Tel: 064/1615509.
- Prodajem sejalicu za kukuruz Bekerici četiri reda potpuno ispravna. Cena 1.000 evra. Tel: 060/670-36-60.
- Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.
- Prodajem prikolicu marke Pobeda, nosivosti 5 tona. Perica. Tel: 064/289-77-84.
- Pojmehanizacija - pocinkovani silosi, elevatori 10-60 tona - CAS, roto i vibr selektor. Tel: 062/848-81-08.
- Muzilice za krave, koze i ovce VITEX-MMS. U ponudi imamo i remontovane aparate i rezervne delove za muzilice Muzne čašće, sabirnik mleka, razvodnik vakuma izrađeni su od metala. Tel: 062/150-19-95.
- Mlin čekićar-krunjač 120€. Mlin čekićar-krunjač Lifam Ideal 80, 1.5 kW, u dobrom stanju. Tel: 063/736-40-06.

OPREMA

- Prodajem pumpu Morava 2000 lit/min. na kardan, ekstra stanje. Tel: 064/242-92-50.
- Prodajem traktorsku frezu IMT. Tel: 064/161-55-09.
- Prodajem sejalicu za kukuruz Bekerici četiri reda potpuno ispravna. Cena 1.000 evra. Tel: 060/670-36-60.
- Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.
- Prodajem prikolicu marke Pobeda, nosivosti 5 tona. Perica. Tel: 064/289-77-84.
- Pojmehanizacija - pocinkovani silosi, elevatori 10-60 tona - CAS, roto i vibr selektor. Tel: 062/848-81-08.
- Muzilice za krave, koze i ovce VITEX-MMS. U ponudi imamo i remontovane aparate i rezervne delove za muzilice Muzne čašće, sabirnik mleka, razvodnik vakuma izrađeni su od metala. Tel: 062/150-19-95.
- Mlin čekićar-krunjač 120€. Mlin čekićar-krunjač Lifam Ideal 80, 1.5 kW, u dobrom stanju. Tel: 063/736-40-06.

Prodajem John Deere kombajn 1075 H4; širina hedera 4,9 metara, bunker 5 tona, 5 slatomresa, hidropogon, sečka, klima. Cena: dogovor. Tel: 064/700-58-75

- Atomizer 650€. Polovan atomizer 440l Slovenačka pumpa. Tel: 063/897-91-48.
- Traktorska prskalica 400€. Traktorska prskalica, 440 litara. Tel: 022/476-092.
- Plug prevrtać sa tegovima za frezu 506. Tel: 064/579-33-57.
- Setvospremač IMT-FOP 616.4, 800€. Setvospremač IMT-FOP 616.4. Tel: 022/476-092.
- Prskalica Morava 660l 650€. Prskalica Morava 660l, raspon grana 10m Pumpa Comet 105 l/min. U fabričkom stanju cena po dogovoru Tel: 060/545-75-56.
- Sejačica za kukuruz SKPT-4, 400€. Sejačica za kukuruz SKPT-4 "OLT Osjek", mehanička četvororedna. Tel: 022/476-092.

Prodajem krunjač ručni, tučani. Tel: 022/685-081, 064/4615-799

- Četvorokrilne, petokrilne masivne drilače za traktore preko 60KS i trokrilne proširene za traktore ispod 60KS. Tel: 015/77-86-963.
- Dvobrazdни plug IMT-757/2 500€. Dvobrazdni plug IMT-757/2. Tel: 022/476-092.
- Krunjač za kukuruz 800€. Krunjač za kukuruz, trofazni 3kW, bubanj širine 400mm. Tel: 022/476-092.
- Prekrupač 400€, melje 20m kukuruza na sat, jačina motora 11kW. Može i zamena za kazan, uz moju doplatu. Tel: 063/183-91-89.
- Prikolica jednoosovinka 1.200€, kiper, 4 tone nosivosti, 1989. god. Tel: 063/531-155.
- Prikolica za razbacivanje stajskog dubriva. Cena po dogovoru. Tel: 064/178-29-17.
- Zmajevka, tip 470. Svetlosna signalizacija, vazdušne kočnice, kipuje, ima i ručnu kipu. Pod-lim 3mm, ojačana, široke gume, registrovana. Tel: 022/265-61-11.
- Freza prikolica. Telefon 063/854-16-38.

- Prikolica za razbacivanje stajskog dubriva. Cena po dogovoru. Lokacija - Besenovo (između Sr. Mitrovice i Rume). Tel: 064/178-29-17.
- Zmajevka, tip 470. Svetlosna signalizacija, vazdušne kočnice, kipuje, ima i ručnu kipu. Pod-lim 3mm, ojačana, široke gume, registrovana. Tel: 022/265-61-11.
- Motokultivator F 300 sa dvotaktnim rotakstom motorom, 125 kubika. Ispravan. U dobrom stanju. Cena je 220 euro, nije fiksna. Tel: 064/283-13-50.
- Zmaj 142 u besprekornom stanju, sa zitnom varijantom i nadogradnjom za suncokret. Gume odlične, motor odličan, redovno održavan, kombajn od prvog dana garažiran, poseduje i kolica za zitni heder, ima uređen reduktor na kosi. Nikada nije radio kukuruz, radio je samo pšenicu. Tel: 069/453-97-45.
- Dva Belarus traktora 1979 godiste, u odličnom stanju. U potpunosti ispravni, spremni za rad. Prvi vlasnik. Tel: 069/453-97-45.

VOĐENJE KNJIGOVODSTVA
POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA
KNJI GOVODSTVENA AGENCIJA
"BILANS VM"

**Trg Vojvodanskih brigada BB
Sremska Mitrovica, Tel: 064/06-06-450**

- Prodajem pumpu Morava 2000 lit/min. na kardan, ekstra stanje. Tel: 064/242-92-50.
- Prodajem traktorsku frezu IMT. Tel: 064/161-55-09.
- Prodajem sejalicu za kukuruz Bekerici četiri reda potpuno ispravna. Cena 1.000 evra. Tel: 060/670-36-60.
- Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.
- Prodajem prikolicu marke Pobeda, nosivosti 5 tona. Perica. Tel: 064/289-77-84.
- Pojmehanizacija - pocinkovani silosi, elevatori 10-60 tona - CAS, roto i vibr selektor. Tel: 062/848-81-08.
- Muzilice za krave, koze i ovce VITEX-MMS. U ponudi imamo i remontovane aparate i rezervne delove za muzilice Muzne čašće, sabirnik mleka, razvodnik vakuma izrađeni su od metala. Tel: 062/150-19-95.
- Mlin čekićar-krunjač 120€. Mlin čekićar-krunjač Lifam Ideal 80, 1.5 kW, u dobrom stanju. Tel: 063/736-40-06.
- Prodajem John Deere kombajn 1075 H4; širina hedera 4,9 metara, bunker 5 tona, 5 slatomresa, hidropogon, sečka, klima. Cena: dogovor. Tel: 064/700-58-75
- Atomizer 650€. Polovan atomizer 440l Slovenačka pumpa. Tel: 063/897-91-48.
- Traktorska prskalica 400€. Traktorska prskalica, 440 litara. Tel: 022/476-092.
- Plug prevrtać sa tegovima za frezu 506. Tel: 064/579-33-57.
- Setvospremač IMT-FOP 616.4, 800€. Setvospremač IMT-FOP 616.4. Tel: 022/476-092.
- Prskalica Morava 660l 650€. Prskalica Morava 660l, raspon grana 10m Pumpa Comet 105 l/min. U fabričkom stanju cena po dogovoru Tel: 060/545-75-56.
- Sejačica za kukuruz SKPT-4, 400€. Sejačica za kukuruz SKPT-4 "OLT Osjek", mehanička četvororedna. Tel: 022/476-092.

- Plug marke OLT, dvobrazni 170€. Plug marke OLT dvobrazni, za Ferguson i manje traktore, ove godine stavljeni novi ravnici, u ispravnom stanju bez ulaganja. Tel: 022/361-551.
- Horizontalni transporter 1.000€. Trofazni motor sa 3 ks sa zaštitom. Proizvođač Mašinogradnja Ada. Proizveden 17.10.2007. Tel: 064/397-30-67.
- Motokultivator Garlatt 3 KS, sa brigsovim motorom u kompletu - sa svim priključcima, zahvata 95cm, pogon napred nazad, benzinc mali potrošač, u korisno dobrom stanju! Za više informacija raspisujte se direktno od vlasnika svakim radnim danom od 08 do 21h, sem nedelje. Tel: 064/218-74-00.
- ALKO motorni traktoričić za košenje trave od 4KS, benzinc, pogon napred i nazad, odlična i dobra za košenje većih travnatih površina, livada, parkova, igrališta, golf terena...otkosa 70 cm ! Tel: 064/218-74-00.
- Kosilica 90C. Ispravna, zamenjen novi automat za paljenje, filter, svećica, brizgaljka za gorivo. Tel: 064/250-14-13.
- Gutbrod mot. traktoričić za košenje trave. Motorni traktoričić Gutbrod, od 8KS, benzinc mali potrošač, sa kosom od 88cm (dva noža od po 44cm oštiri, travu izbacuje na desnu stranu, ima 3 brzine, motor Briggs-ov, u odličnom stanju. Tel: 064/218-74-00.
- Mašina bekerica za sejanje kukuruza. Mašina je u odličnom stanju, prvi vlasnik. Tel: 060/066-45-96.
- Levator (istovarač) za kukuruze, 400€. Tel: 022/736-078.
- Konusno tanjurasti upčanik za RX 100 250€. Deo je nov. Tel: 064/232-18-80.
- Zadnje traktorske gume za Belarus Belshine 16.9R38, polovne. Tel: 064/152-19-51.
- Sinhron za IMT 577 130€. Sinhron je nov. Tel: 064/232-19-94.
- Vučnik od Rakovice 20€. Tel: 061/200-32-17.
- Plugovi - dva pluga obrtača Lemken dvobrazdini i trobrazdini, obrtač Frost, nemacki trobrazdini, ravnjak OLT-jednobrazdini, i vadilica za repu, mehanička, sve je u odličnom očuvanom stanju i imam kardan od prednje vuče od traktora Torpeda devedesetke. Tel: 061/200-32-17.
- Sejalica za žito, ječam, detelinu marke Amazone - Specijal sa 19 lula, radnog zahvata 2,5 metra, odlično očuvana, uvezena iz Nemačke. Tel: 063/886-97-17.
- Grabulje Balerina marke Pottinger, sa 8 nosača, kardanom, odlično očuvane, uvoz iz Nemačke. Tel: 063/886-97-17.
- Rastrešivač za brže sušenje deteline, trave, marke Claas, sa kardanom 4,5 metara radnog zahvata, odlično očuvan. Tel: 063/886-97-17.
- Rotaciona kosačica marke Deutz-Fahr, radnog zahvata 1.85 sa kardanom, novim noževima, odlično očuvana. Tel: 063/886-97-17.
- Raspicač marke Amazone, zapremine 600 litara, odlično očuvan, uvezan iz Nemačke. Tel: 063/886-97-17.

- Ruda za prikolicu Zmaj (kratka) 60€. Ruda kratka za stari tip prikolice Zmaj. Ruda je malo kriva (vidi se na sl.) ali ne smeta prikolici prati trag prednje prikolice, može da posluži još dosta godina. Tel: 064/249-17-02.
- Prskalica Morava 550€. Zapremine 660L, pumpa Kompt BP 105/20, širina grana 10m. Stanje odlično. Nalazi se u selu Suljam. Tel: 064/296-37-99.
- Prskalica 800L sa hidraulicnim granama 2.250€. Prskalica u odličnom stanju, uvezena iz Švajcarske. Tel: 064/296-37-99.
- Prskalica Morava 300€. Prskalica Morava 440 lit. Očuvana, ojačana. Širina zahvata 12 redi kukuruza. Tel: 066/521-81-11.
- Kosačica na struju 40€. Kosačica na monofaznu struju, radi kao sat, prodajem zato što koristim kosačicu na benzin. Tel: 064/232-19-94.

Prodajemo univerzalni selektor za čišćenje zrna i semena svih poljoprivrednih kultura, cveća i ukrasnog bilja.

Tel: 063/8334-064 i 063/589-780

- Prodajem stan u centru Sremske Mitrovice 40m2, renoviran, klima, teras, hitno i povoljno. Tel: 065/343-63-25.

- Izdajem namešten dvorišni stan u naselju kod kasarne. Cena 50 evra. Tel: 065/210-04-25.

- Prodajem kuću u ulici Đure Jakšića (Kazandžiluk). Tel: 063/534-929.

- Prodajem ekstra sredenu kuću - stan, naselje Nikola Tesla, garaža tri šupe, zemljište privatna svojina. Tel: 060/615-04-15.

- Prodajem plac u Laćarku, Njegoševa 2. Tel: 063/583-944

- Prodajem kuću u Martincima na dobroj lokaciji, ulica Železnička 74 i prodajem ambar. Tel: 063/888-10-23.

Prodajem vikendicu sa šljivicom u Krčedinu sa pogledom na Dunav (vikend zona). Plac 42 ara, 220 stabala šljiva 12 godina stare, asfaltni put, trofazna struja. Cena 20.000 evra. **Mob: 063/592-235**

- Prodajem kuću u Laćarku površine 95m2 ili menjam za stan u Sremskoj Mitrovici. Tel: 064/563-92-06.

- Izdajem lokal u Laćarku. Tel: 064/615-16-82.

- Izdajem poslovni prostor 350m2 ulica K.A. Karadordevića 68 u Sremskoj Mitrovici.

Prodajem nov stan kod Sportskog centra 80m2, dnevna, 3 spačave sobe, 2 kupatila, 2 terase, prvi sprat, cena 55.000 evra. Tel: 063/321-255.

Prodajem trosoban stan 83,5 m2 naselje Matije Hudi, prizemlje, sa zastakljenom terasom, mogućnost priključenja na gradski toplovod. Tel: 064/28-11-422.

Izdajem stan učenicama upotreba kupatila i kuhinje, naselje Matije Hudi. Tel: 061/246-33-89.

Prodajem dvosoban stan u Dekancu. Tel: 626-25-025.

Izdajem nameštenu garsonjeru u stambenoj zgradi, cena 70 evra. Tel: 063/616-150 i 625-751.

Prodajem garsonjeru 26m2u naselju Orao, prizemlje, cena 15.000 evra. Tel: 069/321-25-55.

Prodajem stan 40m2 u Sremskoj Mitrovici klima, luks, terasa, renoviran, hitno i povoljno. Tel: 065/343-63-25.

Izdajem stan učenicama sa upotrebotom kuhinje i kupatila u Matije Hudi. Tel: 061/246-33-89.

Izdajem dvorišni stan u Lać

POLJOPRIVREDNI PROIZVODI

- Prodajem sadnice, reznice švedskog energetskog drveta, seće se posle tri godine, Goko. Tel: 063/109-88-99.
- Balirana detelina, 800 bala. Tel: 022/497-238.
- Očišćeni orasi 1.100 din. Prvoklasan domaći orah. Tel: 064/021-64-50.
- Kiseli kupus 110 din. Prvoklasan vakumiran kiseli kupus. Tel: 064/350-07-57.
- Kornova prekrupa. Tel: 063/567-420.
- Detelina 2C. Balirana detelina iz 2014. god. Mališa. Tel: 061/202-95-70.
- Polen 8€. Polen izuzetnog kvaliteta. Godina proizvodnje 2014. Količina oko 100kg. Polen pakujemo u plastične kese, u količinama od 100g do 2,5kg i šaljemo brzom poštom. Tel: 060/711-25-55.
- Seme holandskog belog sleza 50€. Tel: 064/334-40-99.
- Preko 300 vrsta semena cveća, povrća, drveća... Slanje semena je moguće na celoj teritoriji Srbije. Tel: 064/667-35-40.

- Paulownija elongata 250+ semenki 150din. Za veće količine dogovor. Uz same dobijate uputstvo sa najvažnijim detaljima za sejanje. Tel: 064/281-06-62.
- Stočni grašak sorte Angela, prva reprodukcija od uvoznog semena iz Austrije, selektovan i zaštićen od zizka. Tel: 064/206-49-13.
- Prodajem jednogodišnje sadnice brzo rastućeg drveta Paulownia Elongata. Cena po dogovoru količinski popust. Tel: 064/970-35-07.
- Seme za holandski beli slez 50C. Pakovanja su od 1kg. Procenat klijanja semena je 60%. Tel: 064/334-40-99.
- Prodajem domaću rakiju Šljivovici, povoljno. Tel: 661-312 i 069/388-83-99.
- Med od lipe, 400din. Tel: 062/503-023.
- Tovljenici do 100-140kg. Tel: 062/822-13-69.
- Tovne svinje, 6 tovnih svinja od 110 do 140 kg, cena po dogovoru. Vojka. Tel: 064/349-66-97.
- Sojin pogaća, cena je 57din/kg, takođe vršni zamenu soje za pogacu, na 100kg soje, dobijate 82 kg pogaće. Tel: 066/644-17-25.
- Brane kruške viljamovke i šljive čačanka rodnica. Tel: 065/865-49-99.
- Prirodnji vrcani med 600 din. Dostupne vrste meda su: lavdski, lipov. Tel: 064/287-96-14.

USLUGE, POSLOVI

- Radim sve fizičke poslove. Tel: 630-398 i 064/217-80-72.
- Vodoinstalaterski radovi, kvalitetno i povoljno. Tel: 064/22-42-197
- Uslužno molerski radovi/krečenje, gletovanje, izolacija. Popust za penzionere 30%. Tel: 022/613-245 i 061/681-62-32.
- Slikam portrete u svim tehnikama (olovka, pastel, ulje) prodajem slike (ulja na platnu, akvarelli i druge tehnike). Tel: 062/971-37-52.
- Lijem tegove, za traktore sa ili bez prednjeg hidrauličnog. Tel: 065/250-66-25.
- Negovala bi starije osobe 24 sata uz obezbeden smeštaj. Tel: 061/365-06-52.
- Vršim usluge selidbe sa kombijem. Tel: 065/63-111-22.
- Jesenje oranje bašti sa malim traktorom T Vinković u SM i okolini. Tel: 022/631-495 i 066/403-677.
- Vršim usluge selidbe svih vrsta. Tel: 064/154-75-48.

DOMAĆE ŽIVOTINJE

- Ile de France ovan. Visokokvalitetan ovan, umatičen star godinu dana. Slika sve govori. Tel: 065/200-61-63.
- Telad simentalci, više komada. Tel: 063/766-99-99.
- Junica visokosteona (termin telenja 3.4.2015.), visokomlečna, umatičena. 1.550€. Tel: 065/956-95-64.
- Visokosteone umatičene junice. Poreklo sa farme. Tel: 064/375-80-55.
- Ome 1.000€. Ome, staro 18 meseci, lipicarske rase, prezazano samou i u dvoje, miran. Tel: 065/956-95-64.
- Jaganjci Virtemberg hitno 3€. Na prodaju 5 jaganjaca, rase Virtemberg. Grla nisu umatičena, ali su obeležena, imaju papire. Cena 350din./kg. Tel: 065/956-95-64.
- Ovnici virtemberg na prodaju hitno 200€. Na prodaju ovniči, rase virtemberg, star godinu dana, umatičen. Imo dobro poreklo, od dobroih ovaca je. Tel: 065/956-95-64.
- Suprasna nazimica 250€. Teška oko 100 kilograma, osemenjena veštački (landras) 05.02.2015. Tel: 066/974-16-75.
- Ovce Virtemberg hitno 150€. 5 ovaca umatičenih, sve sjagnjene, stare 5 i 7 godina. Dve ovce imaju papire, rase Virtemberg. Tel: 065/956-95-64.

SRMSKA POLJOPRIVREDA

• Sa "Sremskom poljoprivredom" na sremskim poljima, farmama i vašim gazdinstvima

• „Sremska poljoprivreda“ svakog drugog petka na kioscima i u pretplati na vašu adresu

• Kako da unapredite sopstveni agrobiznis – kako do boljih priloga na vašim poljima, kako do profitabilnog uzgoja na vašim farmama...

• Dragoceni saveti eminentnih stručnjaka, samo u vašoj „Sremskoj poljoprivredi“

SRMSKA POLJOPRIVREDA

MARKETING
Tel/fax 022/610-496
Mob: 063/8526-021
E-mail: poljoprivreda@sremskenvine.co.rs

PČELARSTVO

- Lipicaner pastuv 1.500€. 6 Favory Montaura od majke 14 Montaeura i oca 9 Favory Canissa VII-I oždržeblijen 07.03.2006. Izuzetno miran pastuv ide udvoje i usamo. Tel: 064/233-83-22.
- Kobila 700€. Ide sama i udvoje sa leve i desne strane, mirna, poslušna, jaše se, ždrebna. Tel: 061/623-90-24.

OSIGURAJTE VAŠE USEVE I PLODOVE u kompaniji sa tradicijom dugom 200 godina!
Tel: 064/4615-799

- Jarac star godinu dana. Mešanac je, bez rogovca. Tel: 015/778-65-68.
- Tri krave, crveni holstjan. Jedna se telila jednom, druga dvaput, a treća je deveta godina. Sve su matičene, odlične, mirne i mekane i za ručnu mužu. Tel: 062/848-86-04.
- Svinje za klanje 150din. Svinje 100-140kg. Cena 150din/kg. Okolina Rume. Mogućnost dogovora oko klanja i odnošenja gotovih polutki, bez dodatnog plaćanja. Tel: 066/644-17-25.
- Na prodaju 4 mužjaka pauna starih 2 godine. Tel: 064/281-12-12.
- Prodajem 4 mužjaka pauna starih 2 godine. Sve informacije na 064/281-12-12.

VOĐENJE KNJIGOVODSTVA POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA

KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA "KURIR-2"

**Trg Vojvođanskih brigada BB
Sremska Mitrovica, Tel: 063/404-950**

- Ponika, ženska, stara 2 godine. Mirna i pogodna za decu. Visina 110 cm. Tel: 063/838-36-01.
- Konj lipicaner, star 2 godine i 5 meseci, sa papirima, može menjanje za neki jeftiniji auto ili domaću životinju. Tel: 064/228-13-93.
- Ovnovi Virtemberg 200C. Virtemberg, ovnovi matičeni za priplod i ovce, 2 ovna i 7 ovaca. Cena ovnova sa matičnim listom 200 eura/grlu, a ovaca 220 eura/grlu. Tel: 065/956-95-64.
- Krmača mangulica i 3 muška nazimčeta. Tel: 064/319-72-46.
- Ženke kunića starosti od 3 do 6 meseci (5-10 EUR komad), kao i skotne ženke (12.5 EUR komad). Tel: 065/956-95-64.
- Steone krave, omatičene. Tel: 064/256-44-24.
- Tri ovce i dva jagnjeta rase virtemberg, u prvom krugu matičenja. Tel: 061/274-70-90.
- Krava steona, sa drugim teletom 7,5 meseci. Tel: 063/734-53-73.

- Prodajem hajkom kuniće na veliko i malo svih uzrasta, od mesec dana pa do skotnih ženki. Prodajem i meso kunića po dogovoru. Cena 500 dinara po mesecu starosti. Tel: 063/564-166.
- Suprasna krmača, Cena 300 evra, teška oko 150 kilograma. Tel: 064/233-83-22.
- Svinje 100-140kg. Cena 150din/kg. Okolina Rume. Mogućnost dogovora oko klanja i odnošenja gotovih polutki, bez dodatnog plaćanja. Tel: 066/644-17-25.

PLASTENICI, STAKLENICI

- Staklenik površine 8x4m, sa policama duž celog staklenika u 3 reda. Debeljina cevi je 3x4cm. Staklenik je iz 10 delova. Ima 4 prozora sa strana i vrata. Tel: 022/326-715.
- Izrada i montaža svih vrsta plastenika po želji kupca po principu klijul' u ruke. Uz plastenik idu folije domaćeg i uvoznog proizvođača vrhunskog kvaliteta, trake ili creva za zalivanje kap po kap, orosivaci, agril folija, mrezica za zasenu i sve ostalo sto je potrebno. Tel: 064/197-26-25.

MOTORNA VOZILA

- Prodajem Euro kuku za Astra G. Tel: 060/661-21-81.
- Prodajem zastavu yugo skala pikap, 2003. godište. Očuvan. Indija. Tel: 022/551-290.
- Prodajem fiću, 1985. godište odjavljen. Tel: 670-711.
- Deutz Fahr 6.50. Cena 1.1500 evra, 1985. god, u odličnom stanju, registrovan, zadnje gume nove, može zamena. Tel: 063/531-155.
- Kupujem automobile ispravne, neispravne havarisane do 2.000 evra. Tel: 069/133-21-32.
- Prodajem Opel Korsu godina proizvodnje 1998, registrovan godinu dana. Tel: 064/370-45-93.
- Prodajem "undai matrix" 1,5 SRDI, 2002. godište, bez ulaganja registrovan do marta 2015. odličan. Tel: 065/442-91-93. Zvati uveče.
- Prodajem Pežo 206 1,1 benzин, godina proizvodnje 2001. Tel: 063/321-255.
- Prodajem Ford KA godina proizvodnje 2002, registrovan u ispravnom stanju cena 1700 evra. Tel: 022/681-502.
- Prodajem "Pasat" godina proizvodnje 2001. 1,9 TDI ocarinen. Tel: 065/271-19-80.

- Prodajem Reno Megan godina proizvodnje 2003, 1,4 benzin ocarinen sva oprema. Tel: 066/974-12-68.

- Prodajem pežo 106, 1,1 benzin, godina proizvodnje 2001. ocarinen, cena 1500 evra fiksno. Tel: 064/495-73-26.
- Prodajem Fiat Uno, godina proizvodnje 2000 prvi vlasnik, plin atest, 1.100 evra. Tel: 064/215-83-50.

- Prodajem Zastavu 128 bele boje, godina proizvodnje 1993, u izuzetnom očuvanom stanju, prvi i jedini vlasnik, prešla 60.000 km/čas, registrovana, registraciona do 28. juna 2015, cena 550 evra, cena je fiksna. Tel: 064/194-90-82.
- Za Peglicu, novi auto delovi. Tel: 063/771-85-27.
- Prodajem Opel Askonu, registrovana. Tel: 064/432-5869

RAZNO

- Prodajem drva od jabuke 2500m2, bagremove stubove, rezane, pocincanu žicu za vinograd i voćnjake. Kuzmin. Tel: 063/779-90-66.

- Aluminijumske cevi F 75. 20 aluminijumske cevi, F 75 za navodnjavanje. Tel: 064/668-45-54.

- Krkalica za lešnik, ručna ili na elektromotor. Tel: 063/580-819.

- Dva fikusa šarena trikolora, visine 2,5m, bogati i razgranati. Tel: 022/435-093.

- Prohromski sud-kotlič zapremine 350 lit, proizvedeno u Švajcarskoj, prečnik 1.000mm, dubina 400mm sa blagim ispuštanjem na dole gde se na sredini nalazi klapna za ispuštanje koja može da se blindira. Tel: 063/514-133

- Rotori za drijalač 300C. Rotori za drijalač u dobrom stanju, možda 2-3 ležaja zamenu. Kupljeni zbabog nadogradnje i tako ostali. Info poziv. Tel: 064/249-1702

- Mašina za sečenje lekovitog bilja i suvog lista na elektročini pogin, kapacitet 2,5kg na sat, sitno seckanje ili krupnije za 30min. Korištena za sečenje domaće nane. Moguća zamena za stolarsku kombinirku OSJECKU ili za poljoprivredne proizvode, može i camova ili lipova daska. Tel: 064/915-77-42.

- Prodajem Opel Kadet, kocka 1,2, godište '83., benzin-plin, povoljno. Tel: 064/14-69-263

- Mrežice za rolovanje pilića i meso 250 din. Tel: 022/623-131

- Creva za peskarenje. Povoljno, creva za peskarenje sa diznamenom 8 i 10mm, kondenz boce i peskare. Tel: 063/854-16-38

- Mrežice za rolovanje pilića i meso 250 din. Ovčja creva usoljena 92mm OD 1300 din. Svinjska creva usoljena 92mm OD 1350 din. Tel: 022/623-131

- Kasa-sef 350C Kasa-Sef-Zimpa, sa dve brave na glavnim vratima, sve je u perfektnom stanju, prva farba. Tel: 063/514-133

- Saksije. Okrugle, veličina 8", čvrst materijal, nove i polovne. Tel: 063/806-7952

- Vežice za vinovu lozu, malinjake, kupinjake, paradiž u staklenicima i sve ostale pužavice, u pakovanju do 300, 300, 600 komada. Cena zavisiti od pakovanja. Jednostavne za upotrebu. Ne štete životnoj sredini. Tel: 063/862-2352

- Gume za čerupuč 45din. Gumeni prsti za čerupaljke ekstra kvaliteta, garantovana dugotrajnost, cena 45 din/kom. Čerupaljke za piliće izradene od pocinkovanog lima 1mm ojačane, nisu farbane tako da nema opasnosti od tragova farbe na mesu. Cena bez elektromotora 100 EUR, cena sa monofaznim el.motorom, 170 EUR. Tel: 063/151-4161

- Čerupaljke 100€. Čerupaljke su izradene od pocinkovanog lima 1mm, ojačane, nisu farbane tako da ne postoji opasnost od tragova farbe na mesu. Cena bez elektromotora 100 EUR, cena sa el.motorom (monofazni), 170 EUR. Gume za čerupaljke, ekstra kvalitet, garantovana dugotrajnost, cena 45 din/kom. Tel: 063/151-4161

- Rasterivač pacova 30C. Promena frekvencija od 10 do 30 KHz u nepravilnim vremenskim razmacima sprečava navikavanje pacova na zvuk i rezultat je napuštanje domaćina na obostranu radost. Tel: 022/310-545.

- Kutije za pribor 650din. Kutije za pribor i alat, novo, uvoz iz Turske, ima više veličina sa plastičnim zatvaranjem za traktor, kola, radionicu i sl. 14 inči 650 din, 16 900 din, 19 1100 din, 22 1500 din. Tel: 063/494-553.</

SREMSKA MITROVICA
KOD POLJOPRIVREDNIKA PETRA MACKANIĆA

Meso mangulice - kvalitetnije i ukusnije

Poljoprivrednik **Petar Mackanić** iz Sremske Mitrovice je pre više od deset godina, nakon lošeg iskustva sa gajenjem utovljene junadi, odlučio da digne ruke od stočarstva i okrene se isključivo ratarstvu. Od pre godinu dana je za sopstvene potrebe započeo uzgoj mangulica.

Petar zajedno sa suprugom hrani četiri mangulice, a dve će, na proleće, završiti u prerađevinama. Čuo je da je meso mangulice mnogo kvalitetnije i ukusnije i zbog toga je odlučio da gaji ovu autohtonu srpsku rasu svinja.

- Mangulice gajim samo za potrebe porodice, što znači da meso koje napravimo neće biti za prodaju. Hranim ih uglavnom kukuruzom

Petar Mackanić

A na proleće - dve u prerađevine

potrebitno im je do godinu dana, odnosno duplo više vremena nego što je potrebno običnim svinjama da porastu – rekao je Petar.

Kada je reč o ukusu, ovaj poljoprivrednik kaže da mu se meso mangulice mnogo dopada, a planira da pravi kobasice, kulen, slaninu, mast i čvarke.

- Osim ukusa, ove svinje se razlikuju od običnih i po tome što su po prirodi divlje. Njihovo prirodno stanište je šuma i smatra se da su u bliskom srodstvu sa divljom svijnjom. Uslovi koje mangulica zahteva su veoma skromni, praktično su identični uslovima u kojima žive njeni divlji preci, pa sam zbog toga odlučio da ih iz svinjca na proleće preselim u dvorište – kaže Petar.

Mangulice su nekada su živele u šumama i po ritovima, i zahvaljujući svojim izvanrednim osobinama, uspevale su da se održe uprkos oštrim klimatskim uslovima. Ove svinje su otporne na sve moguće bolesti od kojih lako obolevaju sve moderne rase svinja.

Ovo je takođe jedan od razloga zbog kojih Petar Mackanić planira da i ubuduće gaji mangulice, ali kaže da ne želi da uzgoj mangulica pretvoriti u posao. Takođe, Petar smatra i da je veoma bitno da se članovi njegove porodice hrane kvalitetnim mesom u vreme kada je na tržištu prisutno sve više sumnjivih mesnih proizvoda.

M. T. – M. M.

Da zajedno postignemo više!

KWS – proizvođač semenskog kukuruza sa najbržim rastom.

Znanje: korisni i iskreni saveti kvalifikovanih stručnjaka

Poverenje: proizvođači su nam već poklonili poverenje na 2,6 mil ha u Evropi

Uspeh: jedan od najvećih selekcionih programa u Evropi

www.kws.rs

KWS Srbija d.o.o. Milutina Milankovića 136 a/1, 11070 Novi Beograd, Tel: 011 301 69 65, 011 301 69 66, Fax: 011 711 08 80

BERKASOVO
ODRŽANA „SREMSKA VINIJADA“

Pobednik Rade Komazec iz Indije

Dodela priznanja

zauzela vinarija „Ilić-Nijemčević“ iz Bikić Dola.

Komisiju koja je ocenjivala uzorce činili su: prof. dr Slobodan Jović, dipl. ing Slobodan Šaponja i dr Aleksandar Petrović.

Na izboru za kraljicu „Vinijade“ titulu je odnела Jelena Lakner, dok je prva pratilja Rada Rankić.

Celovečernji program obogatio je svojim stihovima šidski pesnik Veselin Vučković. S. M.